

"insan değerlidir"

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARI DERNEĞİ

isgder@gmail.com

<https://www.facebook.com/groups/isgder/>

www.isgder.com

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GÜVENLİ ÇALIŞMA REHBER KİTAPÇIĞI

ÜCRETSİZ

*Bu kitapçıkta tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net
İçeriklerini izinsiz kullanmayınız*

BU ALANA REKLAM GELECEKTİR

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net
İçeriklerini izinsiz kullanmayınız*

GİRİŞ

İşyerlerinde iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesi için iş sağlığı ve güvenliği kurallarının, talimatlarının, düzeltici, önleyici ve kontrol tedbirlerinin eksik uygulanması büyük önem arz etmektedir. Çalışanların yaptıkları işlerde sağlıklı ve güvenli çalışma yöntemlerini kullanması ve bunu bir prensip haline getirmesi İSG yönünden altın kurallardan bir tanesidir. İşyerinde verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine destek olmak, çalışanların İSG ile ilgili aklına takılan soruların cevabına en kısa yoldan ulaşmasını sağlamak ve bu işyerinde çalışma ortamında yapılan çalışmalarda güvenli çalışma kurallarını belirlemek amacıyla bu rehber kitapçık hazırlanmıştır. Bu rehber kitapçık içeriğinde bulunan güvenli çalışma talimatlarında ki kurallara tüm çalışanların eksiksiz olarak uyması zorunludur. Güvenli çalışma talimatları kurallarına uymayan çalışanlar konuyla ilgili ihmal ve kusurlarından dolayı sorumludur. Kendinizi ve çalışma arkadaşlarınızı tehlikeye atmamak için kurallara uymalıyız. Yaşanmamış her kaza önlenabilir.

Bizler dernek olarak sahada iş kazaları ve meslek hastalıklarını önleme ile ilgili tüm çalışmaları desteklemekteyiz. BU kapsamda bu rehberi hazırlayan başta Burak TUNA arkadaşımıza çok teşekkür ediyoruz. Kazasız Günler Diliyoruz.

İSGDER Yönetimi

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	2
BİRİNCİ BÖLÜM	6
1. Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar	6
1.1. Amaç	6
1.2. Kapsam	6
1.3. Dayanak	6
1.4. Sorumluluklar.....	6
1.5. Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM.....	10
2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ GENEL MEVZUAT BİLGİSİ.....	10
2.1. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	10
2.2. 4857 Sayılı İş Kanunu.....	14
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	21
3. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BİLİMİ VE TEMEL KORUNMA PRENSİPLERİ	21
3.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı	21
3.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışmalarının Amacı 21	
3.3. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Temel Hedefleri	22

3.4.	İş Sağlığı ve Güvenliği Sorumluluğu	22
3.5.	İş Kazalarının Oluş Nedenleri	23
3.6.	Ramak Kala Olay	25
3.7.	İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Temel Korunma Prensipleri	27
3.8.	İşe Giriş ve İşbaşı Yapma	28
3.9.	Çalışma İzni Gerektiren Çalışmalar	28
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		29
4.	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİ UYGULAMA TALİMATLARI	30
4.1.	Genel İş Sağlığı Ve Güvenliği Talimatı	30
4.2.	Yüksekte Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı	34
4.3.	El Merdiveni İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı	38
4.4.	İş Ekipmanları Kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı	40
4.5.	Kaldırma Araçları İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı	41
4.6.	Kule Vinç İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı	43

4.7.	Döner Kollu Asansörler Veya Gırgır Vinç İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı.....	46
4.8.	Forklift İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı	48
4.9.	İskeleler İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı	52
4.10.	Beton Döküm İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı	54
4.11.	Elektrikle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı	56
4.12.	Elektrikli Ekipman, Elektrikli Ve Motorlu El Aletleriyle Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı .	59
4.13.	El Aletleri Kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı	60
4.14.	Çalışma Ortamı Düzeni, Temizliği, Malzeme Taşıma Ve İstifleme İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı	64
4.15.	Kaynak İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı	67
BEŞİNCİ BÖLÜM.....		73
5.	KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLAR, TEÇHİZATLAR ve sağlık ve güvenlik işaretlemeleri..	73
5.1.	Baş Koruyucular	73
5.2.	Kulak Koruyucuları.....	75

5.3.	Göz ve Yüz Koruyucuları	78
5.4.	Solunum Koruyucular	80
5.5.	El ve Kol Koruyucuları	81
5.6.	Ayak ve Bacak Koruyucular	83
5.7.	Sağlık ve Güvenlik İşaretlemeleri	84

Telefon: (0534) 298 73 72
E-posta: burak@buraktuna.net
www.buraktuna.net

Burak Tuna

İnşaat Mühendisi
A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı
Çevre Görevlisi
Yangın Eğitmeni
ATEX/Seveso Uzmanı
ISO 9001:2015 Baş Tetkikçisi
OHSAS 18001 Baş Tetkikçisi

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

BİRİNCİ BÖLÜM

1. AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK VE TANIMLAR

1.1. Amaç

Bu rehberin amacı; işyeri çalışma ortamında ortaya çıkabilecek olası tehlike ve risklere karşı çalışanların bilgilendirilmesini, işyerinde uyulması zorunlu iş sağlığı ve güvenliği kuralları belirleyerek çalışanların muhtemel iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmasını sağlamaktır.

1.2. Kapsam

Bu rehber işyeri ve eklentilerinde ana işveren ve alt işveren çalışanları ile kendi nam ve hesabına çalışan kişileri kapsamaktadır.

1.3. Dayanak

Bu rehber 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 5 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

1.4. Sorumluluklar

İşveren ve alt işveren çalışanları ve kendi nam ve hesabına çalışanlar; asıl işveren ve alt işverenlerin aldığı tüm düzeltici, önleyici, kontrol ve idari tedbirlere ve de bu

rehberde verilen bilgilere, talimatlara ve hükümlere uymakla yükümlüdür.

1.5. Tanımlar

Asıl işveren: İşyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işleri veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işleri diğer işverene veren, asıl işte kendisi de işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiyi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,

Alt işveren: Bir işverenden, işyerinde yürütülen mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan, bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran gerçek veya tüzel kişiyi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,

Bakım: İş ekipmanında yapılan her türlü temizlik, ayar, kalibrasyon gibi işlemlerin tamamını,

Çalışan (işçi): Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi,

ÇYL (GYL): Çalışma (Güvenlik) Yük Limitini,

Güvenlik bilgi formu: İnsan sağlığı ve çevrenin, zararlı maddelerin ve karışımların olumsuz etkilerinden korunması amacıyla, zararlı maddelerin ve karışımların özelliklerine ilişkin ayrıntılı bilgileri ve bulunduğu işyerlerinde zararlılık özelliklerine göre alınacak güvenlik önlemlerini içeren belgeyi,

İş ekipmanı: İşin yapılmasında kullanılan herhangi bir makine, alet, tesis ve tesisatı,

İş kazası: İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenlen engelli hâle getiren olayı,

İSG: İş Sağlığı ve Güvenliğini

Kendi nam ve hesabına çalışan: Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapan ve projenin tamamlanmasında profesyonel katkı sağlayan kişiyi,

Kılavuzsuz yük: Askıda iken serbest olan yükü,

Makul süre: Çalışma ortamında yapılan iş, işlem, faaliyet ve davranışların tehlikeden kaynaklı risk oluşturmayacak şekilde yerine getirilmesi gereken en kısa süreyi,

Operatör: İş ekipmanını kullanma görevi verilen çalışan veya çalışanları,

Periyodik kontrol: İş ekipmanlarının, bu Yönetmelikte öngörülen aralıklarda ve belirtilen yöntemlere uygun olarak, yetkili kişilerce yapılan muayene, deney ve test faaliyetlerini,

Ramak kala olay: İşyerinde meydana gelen; çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olayı,

Rehber: İş Sağlığı Ve Güvenliği Genel Kurallar, Talimatlar Ve Güvenli Çalışma Rehberini,

Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

Yüksekte çalışma: Seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin oluşabileceği her türlü alanda yapılan çalışmayı,

Yapı alanı: Yapı işlerinin yürütüldüğü alanı, ifade eder.

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net
İçeriklerini izinsiz kullanmayınız*

İKİNCİ BÖLÜM

2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ GENEL MEVZUAT BİLGİSİ

2.1. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu “İşverenin genel yükümlülüğü

MADDE 4 – (1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İnşaatlarda alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

(2) İnşaat dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

(3) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez.

(4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

MADDE 6 – (1) Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren;

a) Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, İnşaat hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet olarak yerine getirebilir. Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir.

Çalışanların yükümlölükleri

MADDE 19 – (1) Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür.

(2) Çalışanların, işveren tarafından verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yükümlölükleri şunlardır:

a) İnşaatdaki makina, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek.

b) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak.

c) İnşaatdaki makina, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek.

ç) Teftişe yetkili makam tarafından İnşaatte tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi

konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.

Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net

d) Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.

Çalışmaktan kaçınma hakkı

MADDE 13 – (1) Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı işyerlerinde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul acilen toplanarak, işveren ise derhâl kararını verir ve durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir.

(2) Kurul veya işverenin çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir. Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır.

(3) Çalışanlar ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda birinci fıkradaki usule uymak zorunda olmaksızın İnşaatını veya tehlikeli bölgeyi terk ederek

belirlenen güvenli yere gider. Çalışanların bu hareketlerinden dolayı hakları kısıtlanamaz.

(4) İş sözleşmesiyle çalışanlar, talep etmelerine rağmen gerekli tedbirlerin alınmadığı durumlarda, tabi oldukları kanun hükümlerine göre iş sözleşmelerini feshedebilir. Toplu sözleşme veya toplu iş sözleşmesi ile çalışan kamu personeli, bu maddeye göre çalışmadığı dönemde fiilen çalışmış sayılır.”

2.2. 4857 Sayılı İş Kanunu

“Sürelî fesih

Madde 17 - Belirsiz süreli iş sözleşmelerinin feshinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi gerekir.

- a) İşî altı aydan az sürmüş olan işçi için, bildirimin diğer tarafa yapılmasından başlayarak iki hafta sonra,
- b) İşî altı aydan bir buçuk yıla kadar sürmüş olan işçi için, bildirimin diğer tarafa yapılmasından başlayarak dört hafta sonra,
- c) İşî bir buçuk yıldan üç yıla kadar sürmüş olan işçi için, bildirimin diğer tarafa yapılmasından başlayarak altı hafta sonra,
- d) İşî üç yıldan fazla sürmüş işçi için, bildirim yapılmasından başlayarak sekiz hafta sonra,

Feshedilmiş sayılır. Bu süreler asgari olup sözleşmeler ile artırılabilir.

Feshin geçerli sebebe dayandırılması

Madde 18 - Otuz veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde en az altı aylık kıdemi olan işçinin belirsiz süreli iş sözleşmesini fesheden işveren, işçinin yeterliliğinden veya davranışlarından ya da işletmenin, İnşaatın veya işin gereklerinden kaynaklanan geçerli bir sebebe dayanmak zorundadır.

Özellikle aşağıdaki hususlar fesih için geçerli bir sebep oluşturmaz:

- a) Sendika üyeliği veya çalışma saatleri dışında veya işverenin rızası ile çalışma saatleri içinde sendikal faaliyetlere katılmak.
- b) İnşaat sendika temsilciliği yapmak.
- c) Mevzuattan veya sözleşmeden doğan haklarını takip veya yükümlülüklerini yerine getirmek için işveren aleyhine idari veya adli makamlara başvurmak veya bu hususta başlatılmış sürece katılmak.

d) Irk, renk, cinsiyet, medeni hal, aile yükümlölükleri, hamilelik, doğum, din, siyasi görüş ve benzeri nedenler.

e) Kadın işçilerin çalıştırılmasının yasak olduğu sürelerde işe gelmemek.

İşçinin altı aylık kıdemi, aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde geçen süreler birleştirilerek hesap edilir. İşverenin aynı işkolunda birden fazla İnşaatın bulunması halinde, İnşaatta çalışan işçi sayısı, bu işyerlerinde çalışan toplam işçi sayısına göre belirlenir.

Fazla çalışma ücreti

Madde 41 - Ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılabilir. Fazla çalışma, Kanunda yazılı koşullar çerçevesinde, haftalık kırk beş saati aşan çalışmalardır. Her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödenir.

Haftalık çalışma süresinin sözleşmelerle kırk beş saatin altında belirlendiği durumlarda yukarıda belirtilen esaslar dahilinde uygulanan ortalama haftalık çalışma süresini aşan ve kırk beş saate kadar yapılan çalışmalar fazla sürelerle çalışmalardır. Fazla sürelerle çalışmalarda, her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat

başına düşen miktarının yüzde yirmi beş yükseltilmesiyle ödenir.

Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma yapan işçi isterse, bu çalışmalar karşılığı zamlı ücret yerine, fazla çalıştığı her saat karşılığında bir saat otuz dakikayı, fazla sürelerle çalıştığı her saat karşılığında bir saat on beş dakikayı serbest zaman olarak kullanabilir. İşçi hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında, çalışma süreleri içinde ve ücretinde bir kesinti olmadan kullanır. Fazla saatlerle çalışmak için işçinin onayının alınması gerekir. Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla olamaz.

Yıllık ücretli izin

Madde 53 - İnşaatta işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

- a) Bir yıldan beş yıla kadar (beş yıl dahil) olanlara on dört günden,
- b) Beş yıldan fazla on beş yıldan az olanlara yirmi günden,
- c) On beş yıl (dahil) ve daha fazla olanlara yirmi altı günden, Az olamaz.

Ancak on sekiz ve daha küçük yaştaki işçilerle elli ve daha yukarı yaştaki işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi yirmi günden az olamaz.

Çalışma süresi

Madde 63 - Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırk beş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde on bir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir. Bu halde, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz. Denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir.

İşin niteliğinden doğmayıp da işveren tarafından sırf sosyal yardım amacıyla İnşaata götürölüp getirilme esnasında araçlarda geçen süre çalışma süresinden sayılmaz.

Ara dinlenme süreleri

Madde 68 - Günlük çalışma süresinin ortalama bir zamanında o yerin gelenekleri ve işin gereğine göre ayarlanmak suretiyle işçilere;

a) Dört saat veya daha kısa süreli işlerde on beş dakika,

b) Dört saatten fazla ve yedi buçuk saate kadar (yedi buçuk saat dahil) süreli işlerde yarım saat,

c) Yedi buçuk saatten fazla süreli işlerde bir saat, Ara dinlenmesi verilir.

Bu dinlenme süreleri en az olup aralıksız verilir.

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net*

Gece çalışması

Madde 69 - Çalışma hayatında "gece" en geç saat 20.00'de başlayarak en erken saat 06.00'ya kadar geçen ve her halde en fazla on bir saat süren dönemdir. İşçilerin gece çalışmaları yedi buçuk saati geçemez. Postası değiştirilecek işçi kesintisiz en az on bir saat dinlendirilmeden diğer postada çalıştırılmaz. Çalışma süresinin yarısından çoğu gece dönemine rastlayan bir postanın çalışması, gece çalışması sayılır. Kadın çalışanlar her ne şekilde olursa

olsun gece postasında yedi buçuk saatten fazla çalıştırılmaz.

Çalışma yaşı

On beş yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılması yasaktır. Ancak, on dört yaşını doldurmuş ve ilköğretimi tamamlamış olan çocuklar, bedensel, zihinsel ve ahlaki gelişmelerine ve eğitime devam edenlerin okullarına devamına engel olmayacak hafif işlerde çalıştırılabilirler.

Temel eğitimi tamamlamış ve okula gitmeyen çocukların çalışma saatleri günde yedi ve haftada otuz beş saatten fazla olamaz. Ancak, on beş yaşını tamamlamış çocuklar için bu süre günde sekiz ve haftada kırk saate kadar artırılabilir. Okula devam eden çocukların eğitim dönemindeki çalışma süreleri, eğitim saatleri dışında olmak üzere, en fazla günde iki saat ve haftada on saat olabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BİLİMİ VE TEMEL KORUNMA PRENSİPLERİ

3.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı

Bütün mesleklerde çalışanların sağlıklarını; sosyal, ruhsal ve bedensel olarak en üst düzeyde sürdürmek, çalışma koşullarını sağlığa uygun hale getirmek için; çalışanları zararlı etkilerden ve tehlikelerden koruyup daha güvenli bir çalışma ortamı yaratarak, işin ve çalışanın birbirine uyumunu sağlamak üzere kurulmuş bir bilim dalıdır.

Kısaca; çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmalarının sağlanması ile ilgili yapılan çalışmalar bütünüdür.

3.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışmalarının Amacı

Çalışılan iş yerindeki tehlike ve risklerin kontrol altına alınarak iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesidir.

3.3. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Temel Hedefleri

3.3.1. Çalışanları Korumak

Çalışanların sağlık gözetiminin yapılması, çalışma ortamında ki tehlikelerin ortadan kaldırılması, sağlıklı bir çalışma ortamı oluşturularak, iş kazası ve meslek hastalıklarının oluşmasının önlenmesiyle çalışanları korumak iş sağlığı ve güvenliğinin ana hedefidir.

3.3.2. Üretim güvenliğini sağlamak

Çalışanların korunmasıyla birlikte iş gücü kayıplarını azaltarak, kalite ve üretkenlik arttırılarak işyerinin sektörde pozitif imaj oluşturarak rekabetçi yaklaşımlarda ön sıralarda yer alması hedeflenir.

3.3.3. İşyeri güvenliğini sağlamak

İşyerinin risk değerlendirmesi ve acil durum planı hazırlanarak işyeri güvenliğinin sağlanması hedeflenir.

3.4. İş Sağlığı ve Güvenliği Sorumluluğu

İş sağlığı ve güvenliğinden kim sorumlu sorusunun yanıtı tek bir sözcük:

“HERKES”

Herkes birlikte çalıştığı çalışma arkadaşları ile kendilerinin sağlığı ve iş güvenliğinden sorumludur. Her çalışan hem kendisinin hem de diğer çalışanların sağlığından ve güvenliğinden sorumludur. Her bir çalışandan güvensiz

Çalışma koşullarını rapor etmesi veya düzeltmesi için çaba sarf etmesi beklenir. Her alışan kendisine tüm görevlerinde güvenli çalışma yöntemleri bilmeli ve uygulamalıdır.

Her alışan sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atacak işlerden kaçınmak ve çalışma ortamını buna göre düzenlemekle yükümlüdür.

3.5. İş Kazalarının Oluş Nedenleri

İş kazası; işyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenlen engelli hâle getiren olaydır.

Tanımından da anlaşılacağı gibi çalışanın iş görme edimini yerine getirirken beklenmeden ve aniden oluşan olaydır. Yani iş kazasının oluşması için hatalı yapılan bir hareket, davranış, çalışma biçimi ve olumsuz çalışma ortamı şartları gereklidir.

Genel anlam da kazanın oluşum nedeni tehlikeli (güvensiz) hareket ve davranışlar ve tehlikeli (güvensiz) durumlardan kaynaklanır.

3.5.1. Tehlikeli (Güvensiz) Hareket ve Davranışlar

Çalışanların görevlerini ifa ederken bilerek, isteyerek ve işini savsaklayarak yaptıkları iş sağlığı ve güvenliği düzeltici, önleyici ve kontrol tedbirlerine ve de idari

talimatlara uygun olmadan çalışarak sergilemiş olduğu hal, hareket ve davranışlardır.

Tehlikeli hareket ve davranışlara örnek olarak;

- Makine koruyucularını çıkartmak
- Tehlikeli hızla çalışmak
- Görevi dışında veya yetkin olmadığı bir işi yapmak
- İş disiplinine uymamak
- İşe uygun makine ve el aleti kullanmamak
- Yetkisiz ve izinsiz olarak tehlikeli bölgelere girmek
- Kişisel koruyucuları kullanmamak
- Ehliyetsiz ve tehlikeli hızda araç kullanmak
- İş sırasında çalışma arkadaşlarıyla şakalaşmak
- İş sırasında cep telefonu ile konuşmak
- İş sırasında yiyecek yemek, içecek veya sigara içmek
- Yüzük, kolye, bileklik ve takı takarak çalışmak
- İş sırasında bol iş kıyafetleri ile çalışmak
- Ekip ruhuna uygun olmadan çalışmak

3.5.2. Tehlikeli (Güvensiz) Durumlar

Çalışma ortam şartlarının ve koşullarının, iş ekipmanlarının, idari talimatlarının, çalışma ve organizasyon şeklinin iş sağlığı ve güvenliği düzeltici, önleyici ve kontrol tedbirlerine uygun olmadığı durumlardır.

Tehlikeli durumlara örnek olarak;

- Güvensiz ve sağlıksız çevre koşulları
- Topraklanmamış elektrik manikaları
- İşe uygun olmayan el aletleri
- Periyodik bakım ve kontrolü yapılmamış iş ekipmanları
- Tehlikeli yükseklikte istifleme
- Kapatılmamış boşluklar
- İşyeri düzensizliği
- Koruyucu donanımı işyeri tarafından çıkarılmış makine tezgâhlar
- İşe uygun olmayan işçi çalıştırılması
- Düzensiz istifleme
- Tozlu, sisli ve buharlı çalışma ortamı
- Hijyen olmayan çalışma ortamı

Sonuç olarak, işyerinde ki çalışma ortam ve koşullarında ortaya çıkabilecek muhtemel tehlikeli hareket ve davranışlar ve tehlikeli durumlar için gerekli düzeltici, önleyici ve kontrol tedbirleri alınırsa iş kazalarının önüne geçilmiş olacaktır.

3.6. Ramak Kala Olay

İşyerinde meydana gelen; çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olaydır.

Tanımdan anlaşılacağı üzere ramak kala olayda işyeri veya iş ekipmanı zarara uğramaz. İşyerinde meydana gelen

ramak kala olaylar yaşanabilecek muhtemel bir iş kazasının habercisi olduğu için kayıt altına alınıp konuyla ilgili mevcut düzeltici, önleyici ve kontrol tedbirleri gözden geçirilerek güncellenmelidir.

İş kazası, ramak kala olay ve tehlikeli durum arasındaki fark aşağıdaki resimde görülmektedir.

İş Kazası

Ramak Kala Olay

Tehlikeli Durum

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

3.7. İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Temel Korunma Prensipleri

İşyerinde oluşabilecek muhtemel iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi için aşağıdaki çalışmaların bir plan ve program dahilinde yapılması gereklidir:

1. İşyeri hakkında yeterli bilgiye ulaşılması,
2. İşyerinde yürütülecek faaliyetlerin tanımlanması,
3. Yürütülecek faaliyetlerin sıralanması,
4. Risklerin belirlenmesi,
5. Risklere karşı önlemlerin belirlenmesi,
6. Çalışanların bu risklere karşı eğitilmesi.
7. Acil durumların tespit edilmesi ve acil durum planlarının hazırlanması

Bu çalışmalar dahilinde çalışma ortamında tespit edilen tehlikeler, tehlike kaynakları ve risklerin bertaraf edilmesi veya kabul edilebilir seviyeye indirilmesi için aşağıdaki adımlar uygulanır.

- 1) Tehlike veya tehlike kaynaklarının ortadan kaldırılması.
- 2) Tehlikelinin, tehlikeli olmayanla veya daha az tehlikeli olanla değiştirilmesi.
- 3) Riskler ile kaynağında mücadele edilmesi.

İSG çalışmalarında düzeltici, önleyici ve kontrol tedbirlerine karar verilirken toplu koruma tedbirlerine kişisel koruma tedbirlerine göre öncelik verilmelidir. İSG tedbirleri alınırken bu prensibe göre karar verilmelidir.

3.8. İşe Giriş ve İşbaşı Yapma

Tehlikeli ve çok tehlikeli (yapı işleri, metal sektörü, kimya endüstrisi, tersane vb.) sınıf işyerlerinde 18 yaşını doldurmamış işçiler çalıştırılmaz.

Bir çalışanın işbaşı yapabilmesi için yapılması gereken iş ve işlemler aşağıda açıklanmıştır.

- 1. İşe giriş evraklarını hazırlamalıdır. Bunlar;**
 - Nüfus cüzdanı fotokopisi
 - Nüfus kayıt belgesi
 - İkametgâh belgesi
 - Adli sicil kaydı belgesi
 - Askerlik durumunu gösterir belge
 - Öğrenim belgesi (Diploma)
 - Mesleki Eğitim ve Mesleki Yeterlilik Belgeleri
 - Ehliyet fotokopisi (gerekli ise)
 - Operatörlük belgesi (gerekli ise)
- 2. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerini tamamlanmalıdır.**
- 3. İşe giriş muayenesi işyerinin işyeri hekimi tarafından yapıp beden ve ruhen çalışmada sakınca yoktur kararını gösteren sağlık raporu hazırlanmalıdır.**
- 4. İş için gerekli olan kişisel koruyucu donanımları işyerinden teslim almalıdır.**

3.9. Çalışma İzni Gerektiren Çalışmalar

İş sağlığı ve güvenliği açısından önem arz eden yüksek riskli işler için çalışma izni alınıp gerekli tedbirler alındıktan sonra çalışmaya başlanmalıdır. Çalışma izni gerektiren işler aşağıda açıklanmıştır.

1. Yüksekte yapılan çalışmalar
2. Sıcak çalışmalar (kaynak vb.)
3. Soğuk çalışmalar (kriyojenik vb.)
4. Kapalı alan çalışmalar
5. Tehlikeli kimyasal maddelerle yapılan çalışmalar
6. Muhtemel patlayıcı ortamda yapılacak çalışmalar
7. Alt işverenin yapacağı çalışmalar
8. Kazı ve hafriyat işleri
9. Yıkım işleri
10. Elektrik tesisatı bakım-onarım işleri
11. Gece çalışması

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİ UYGULAMA TALİMATLARI

4.1. Genel İş Sağlığı Ve Güvenliği Talimatı

1. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almadan ve işyeri hekimince işe giriş muayenesi olup bedenlen ve ruhen çalışmasında engel yoktur onayı almadan işbaşı yapmayınız.
2. İşyeri çalışma ortamında bulunan makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştığınızda ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüğünüzde, işverene, iş güvenliği uzmanına veya çalışan temsilcisine derhal haber veriniz.
3. İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğine yönelik uygulanan düzeltici, önleyici ve kontrol tedbirlerine ve idari talimatlara uygun çalışınız.
4. Yüksekte çalışma, kapalı alan çalışması, sıcak çalışmalar vb. özel önlem alınması gerekli işlerde işyeri yetkilisinden çalışma izni almadan çalışmaya başlamayınız.
5. Size verilen görevi size anlatıldığı ve tarif edildiği şekilde yapınız. Kendi işinizden başka bir işe karışmayınız. Amirimin/ İşverenin verdiği talimatlara uygun çalışınız. Yetkiniz, bilginiz ve göreviniz dışında iş yapmayınız. Görevli olmadığınız yerlere girmeyiniz.
6. Çalışmaya başlamadan önce baretinizi takınız, iş ayakkabınızı, işe uygun eldiveninizi, reflektörlü

yeleğinizi ve işinizin gerektirdiği diğer kişisel koruyucu donanımlarınızı takınız.

7. Çalışma ortamında bulunan sağlık ve güvenliğ işaretlemelerinin belirlediği kurallara uyunuz. İşaretlemelerin yerini değiştirmeyiniz.
8. Çalışma alanınız düzenli, tertipli ve temiz tutunuz. Düzensiz istifleme yapmayınız.
9. Periyodik bakım ve kontrolü yapılmamış iş ekipmanlarıyla çalışmayınız. Çalıştığınız iş ekipmanının periyodik bakımlarını yapınız veya sizin göreviniz değilse ilgili birime yaptırınız. Periyodik kontrol geçerlilik tarihinin bitmesine yakın ilgili birime bilgi veriniz.
10. İşyerinde bulunan makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanınız. Bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanınız ve keyfi olarak çıkarma ve değiştirme yapmayınız.
11. Elektrik tesisatı elemanlarına ve bileşenlerini kurcalamayınız ve müdahale etmeyiniz. Elektrik panolarını açmayınız. Elektrik tesisatı ile ilgili arızaları yetkili elektrikçiye bildiriniz. Açık uçlu, topraklamasız, yıpranmış veya fişsiz kablolarla çalışmayınız.
12. Göze çapak veya parça kaçması ihtimali olan bütün işlerde, iş gözlüğünü mutlaka takınız, asla gözlüksüz çalışmaya başlamayınız.
13. Gürültü seviyesinin, 85 desibeli aştığı çalışma alanlarında kulak koruyucu takmadan çalışmayınız.
14. El aletlerini ve muhtelif araç ve gereci yalnız kullanım amacına uygun işlerde kullanınız. İş bitiminde çalışır

halde iş ekipmanı, elektrikli el aleti ve makine bırakmayınız.

15. Yüksekte yapılacak çalışmalarda “Yüksekte Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı” kurallarına uyunuz.
16. Sağlam ve güvenli olmayan ve düşmeyi engelleyecek korkulukları bulunmayan yerlerde (iskele, balkon ve merdivenlerde döşemelerdeki boşluk ve deliklerde) gerekli olan önlemleri almadan çalışmayınız.
17. Sağlığınıza ve güvenliğinizi tehlikeye atabilecek olumsuz hava koşullarında çalışma yapmayınız.
18. Çalışma esnasında cep telefonu ve diğer iletişim araçlarını kullanmayınız.
19. Çalışma esnasında yiyecek yemeyiniz, içecek ve tütün mamulleri içmeyiniz
20. Çalışma esnasında iş arkadaşlarınızla şakalaşmayınız.
21. El merdivenlerini ancak düşük risk nedeniyle daha güvenli bir iş ekipmanı kullanımı gerekmiyorsa kullanınız.
22. Yaptığınız işin doğası gereği, iş sağlığı ve güvenliği açısından alınmış tedbirleri geçici süreli kaldırıyorsanız (korkuluk, geçit platformu, bariyer vb.) işiniz biter bitmez eski haline getiriniz.
23. Herhangi bir acil durum anında acil durum ekip üyesinde iseniz görevinizi yerine getiriniz. Ekip üyesi değilseniz acil durum planına uygun hareket ederek güvenli şekilde acil toplanma alanına gidiniz.
24. Kişisel koruyucu donanımlarınızı, düzenli olarak kontrol ve bakımlarını yapınız. Uygun olmayan donanımları kullanılmayınız.

25. İşyerinde hiç kimse ile kavga etmeyiniz, hakaret etmeyiniz ve huzursuzluk çıkarmayınız. İşyerine sarhoş olarak gelmeyiniz. İşyerinde alkol vb. uyuşturucu madde almayınız.
26. Makine çalışır durumdayken asla müdahale etmeyiniz ve temizlik yapmayınız.
27. Meydana gelen herhangi bir iş kazasını ve ramak kala olayını hemen amirime/ işverene bildiriniz ve ilgilileri uyarınız.
28. Kılavuzsuz yüklerin altından geçmeyiniz.
29. Acil kaçış yolları, yangın söndürme sistemleri ve yangın söndürücü cihazların önüne kaçışı ve erişimi engelleyecek şekilde istifleme yapmayınız.
30. Malzeme, araç, gereç taşıırken dikkatli olunuz, elle kaldırma işi yaparken taşıdığınız yükün çalışma arkadaşlarına çarpıp zarar verebileceğini düşünerek yükü taşıyınız.
31. Kimyasal maddelerle çalışma yapıyorsanız, kimyasal maddenin güvenlik bilgi formunda belirtilmiş olan önlemlere uygun kullanınız.
32. Atıkları en makul sürede işyeri tarafından belirtilen atık depolarına atınız. Gelişigüzel çalışma ortamında atık bırakmayınız.

*Bu kitapçıkta tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

Yüksekte Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı

1. Yüksekte yapılan çalışmalarda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almadan ve işyeri hekimince yüksekte yapılan çalışmalar için bedenlen ve ruhen çalışmasında engel yoktur onayı almadan yüksekte çalışma yapmayınız.
2. Şantiye yetkilisinden çalışma izni almadan yüksekte çalışmaya başlamayınız.
3. Şantiye yetkilisi sevk ve idaresi altında yüksekte çalışma yapınız.
4. Yüksekte çalışmaya başlamadan önce baretinizi takınız, tam vücut korumalı emniyet kemerinizi, iş ayakkabınızı, işe uygun eldiveninizi, reflektörlü yeleğinizi ve işinizin gerektirdiği diğer kişisel koruyucu donanımlarınızı takınız.
5. Yüksekte yapılması zorunlu olmayan montaj ve benzeri çalışmaların mümkün olduğunca öncelikle yerde yapılmasını sağlayınız.
6. Yapılacak çalışmaların önceden planlamasını yapınız ve organize ediniz, bu planlama yapılırken yüksekte düşme ile ilgili hususlara acil durumlarda yapılacak uygulamaları planlayınız.
7. Çalışma yerlerine güvenli bir şekilde ulaşılması için uygun araç ve ekipmanları kullanınız. İnsan kaldırmak ve taşımak için tasarlanmamış hiçbir iş ekipmanına (kule vinç vb.) binmeyiniz.
8. Yüksekte yapılan çalışmalarda öncelikle, güvenli korkuluklar, düşmeyi önleyici platformlar, bariyerler, kapaklar, çalışma iskeleleri ve güvenlik ağıları vb. toplu koruma tedbirlerini alarak çalışınız.

9. Toplu koruma yöntemlerinin bulunmadığı ve uygulanamadığı alanlarda yapılan yüksekte çalışmalarda tam vücut korumalı (paraşüt tipi) emniyet kemerinizi takınız. Bel tipi emniyet kemerini ancak pozisyon alma veya alan sınırlandırma işlerinde kullanınız.
10. Emniyet kemerinizin güvenlik halatını (lanyardı) yalnızca bu iş için oluşturulmuş güvenli bağlantı noktalarına bağlayınız.
11. Şantiye yetkilisinin izin vermediği hiçbir noktaya emniyet kemerinizin güvenlik halatını (lanyardı) bağlamayınız.
12. Hiçbir iskele elemanına (İskele üreticisi tarafından emniyet kemeri bağlanmasına izin verenler hariç) emniyet kemeri güvenlik halatını (lanyardı) bağlamayınız.
13. Sağlığınızı ve güvenliğinizi tehlikeye atabilecek olumsuz hava koşullarında yüksekte çalışma yapmayınız.
14. Yüksekte çalışma yaparken cep telefonu ve diğer iletişim araçlarını kullanmayınız.
15. Yüksekte çalışma yaparken yiyecek yemeyiniz, içecek ve tütün mamulleri içmeyiniz
16. Yüksekte çalışma yaparken iş arkadaşlarınızla şakalaşmayınız.
17. Yüksekte yapılan çalışmalarda kullanılan el aletleri ve diğer malzemelerin düşmelerini engelleyecek tedbirler alınız.
18. Çalışılacak alanda enerji nakil hatlarının olup olmadığını kontrol ediniz.

19. El merdivenlerini ancak düşük risk nedeniyle daha güvenli bir iş ekipmanı kullanımı gerekmiyorsa kullanınız.
20. Güç hatlarına yakın noktalarda metal merdiven kullanmayınız.
21. Seyyar merdivenleri her kullanımdan önce kontrol ediniz, hasarlı basamaklar ve bağlantı noktaları varsa kullanmayınız ve onarılmasını sağlayınız.
22. Kaygan zemin ve merdivenlerde seyyar merdiven kullanmayınız. (Seyyar merdiven kullanılacak zemin düz ve sağlam olmalıdır)
23. Seyyar merdivenin tam açılması için yeterli alan olacak şekilde doğru açıyla ve merdiven boyunun ¼ oranında yerleştiriniz ve kilitleme tertibatı kullanınız.
24. Seyyar merdivenlere ek yükseklik elde etmek için kutu, kasa gibi malzemeler kullanmayınız.
25. Seyyar merdivenin yer değiştirme işlemi, üzerinde çalışan varken veya üzerinde malzeme varken yapmayınız.
26. Yüksek bir alana ulaşmak için kullanılan merdivenlerde basamaklar üzerinde elle güvenli bir şekilde tutunabilecek yer yok ise en üstteki iki basamak (geri yaylanan/çift taraflı katlanır merdivenlerde en üst üç basamak) üzerinde çalışmayınız.
27. Yüksekte çalışmalarda takılıp düşmenize sebep olabilecek sarkan kıyafetler giymeyiniz.
28. Yüksekte çalışma yaparken ağır yükler kaldırmayınız. Ağır yüklerin kaldırılması için kaldırma ve iletme araçlarını kullanınız.
29. Tek başınıza yüksekte çalışmayınız.

30. Yaptığınız işin doğası gereği, iş sağlığı ve güvenliği açısından alınmış tedbirleri geçici süreli kaldırıyorsanız (korkuluk, geçit platformu, bariyer vb.) işiniz biter bitmez eski haline getiriniz.
31. İnsan kaldırmak ve taşımak için tasarlanmış kaldırma ve iletme araçlarında (vinç sepeti, manlift vb.) çalışırken tam vücut korumalı emniyet kemerinizin güvenlik halatını güvenli bağlantı noktasına bağlayınız.
32. Yüksekte güvenli çalışma donanımlarınızı, düzenli olarak kontrol ve bakımlarını yapınız. Uygun olmayan donanımları kullanılmayınız.

*Bu kitapçıkta tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

4.2. El Merdiveni İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı

- 1.** El merdivenlerini ancak düşük risk nedeniyle daha güvenli bir iş ekipmanı kullanımı gerekmiyorsa, kısa süre kullanılacaksa kullanınız.
- 2.** Basamakları kaymaz malzemeden yapılmış veya kaymaz malzeme ile kaplanmış, yeterli sağlamlıkta el merdivenleri kullanınız.
- 3.** Basamakları, kolları veya bağlantı yerleri kırılmış, çatlamış, yıpranmış, hasar görmüş merdivenleri kullanmayınız.
- 4.** El merdivenlerini düzenli olarak kontrol ediniz ve kusurlu merdivenleri kullanmayınız.
- 5.** El merdivenlerini, kullanımı sırasında sağlam bir şekilde yerleştiriniz. Portatif el merdivenlerinin, basamakları yatay konumda olacak şekilde düzgün, sağlam, ölçüsü uygun, sabit pabuçlar üzerinde durmasını sağlayınız.
- 6.** Asılı duran el merdivenlerini güvenli bir şekilde tutturunuz, ip merdivenleri hariç, yerlerinden çıkarılmasını ve sallanmasını önleyiniz.
- 7.** Portatif el merdivenlerinin kullanımı sırasında üst veya alt uçlarını sabitleyerek veya kaymaz bir malzeme kullanarak veya aynı korumayı sağlayan diğer tedbirlerle, ayaklarının kaymasını önleyiniz.

8. Uzatılıp kilitlenebilir ve eklenebilir el merdivenlerini, parçalarının birbirinden ayrı hareket etmeleri önlenecek şekilde kullanınız.
9. Mobil el merdivenlerini, üzerine çıkılmadan önce hareketlerini durdurunuz ve sabitleyiniz.
10. El merdivenini 4:1 kuralına gör yerleştiriniz.
11. El merdivenini tırmanırken üç nokta temas kuralına uyunuz.
12. Merdiveni dayadığınız noktadan en az 1 m uzatacak şekilde yerleştiriniz.
13. El merdiveni ile çalışırken cep telefonu ile konuşmayınız, yiyecek yemeyiniz, içecek ve sigara içmeyiniz.
14. El merdiveni ile çalışırken mümkünse yanınızda yardımcı ve gözcü bir çalışma arkadaşı bulundurunuz.

*Bu kitapçıkta tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

4.3. İş Ekipmanları Kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı

1. İş ekipmanının hareketli kısımları ile çevresinde bulunan sabit veya hareketli kısımlarına el veya diğer uzuvlarını sokmayınız.
2. İş ekipmanlarının güvenlik donanımlarını ve koruyucu tertibatlarını çıkarmayınız veya iptal etmeyiniz.
3. İş ekipmanında kullanılan ya da üretilen enerjinin veya maddelerin güvenli bir şekilde teminini ve uzaklaştırılmasını sağlayınız.
4. Periyodik bakımı ve kontrolleri yapılmamış veya süresi geçmiş iş ekipmanları ile çalışmayınız.
5. Her türlü iş ekipmanı için üzerinde kurulu olduğu veya hareket halinde olduğu zeminin sağlığını kontrol ediniz. Zeminin sağlığından emin olunmadan ve gerekli hallerde dengeleme ve sabitleme yapılmadan çalışılmaya başlamayınız. Hendek kenarları ve dik eğimli yerlerde zemin kaymasını ve makinenin kaymasını önleyici tedbirler almadan çalışmaya başlamayınız.
6. İş ekipmanı bir çalışma alanı içinde hareket ediyorsa, uygun trafik kurallarına ile hız sınırlarına uyunuz.
7. Kendinden hareketli iş ekipmanının çalışma alanında, görevli olmayan çalışanların bulunmasını önleyiniz.
8. Çalışılan elektrikli iş ekipmanlarının gövde topraklaması olup olmadığını kontrol ediniz

9. İş ekipmanlarını yalnızca üretim amaçları ile ilgili işlerde kullanınız.
10. İş ekipmanlarını kullanma kılavuzuna ve üretici tavsiyelerine uygun kullanınız.

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

4.4. Kaldırma Araçları İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı

1. Kaldırma araçlarında kaldırılacak yükün çeşidine, boyutuna, şekline ve diğer fiziksel özelliklerine uygun kaldırma aparatları kullanılarak uygun çalışma yöntemi seçiniz.
2. İnsanların kaldırılmasında sadece bu amaç için sağlanan iş ekipmanı ve aksesuarları kullanınız. İnsan kaldırma

amacı ile yapılmamış hiçbir kaldırma aracına binmeyiniz ve bir yerden başka bir yere kendinizi taşıtmayınız.

3. Teknik zorunluluk olmadıkça kaldırılan yükün altında bulunmayınız.
4. Kaldırma aksesuarlarını, sapanın şeklini ve yapısını dikkate alarak, kaldırılacak yüke, kavrama noktalarına, bağlantı elemanlarına ve atmosfer şartlarına uygun seçiniz.
5. Kaldırmada kullanılan bağlantı elemanları kullanımdan sonra sökülüyorsa, bunların özellikleri hakkında kullanıcıların bilgi sahibi olması için belirgin bir şekilde işaretlenir.
6. Kaldırma aksesuarları bozulmayacak veya hasar görmeyecek şekilde muhafaza edilir.
7. Periyodik bakımı ve kontrolü yapılmamış kaldırma araçları ile çalışmayınız.
8. Kaldırma araçlarının kurulduğu zeminin sağlam olduğuna ve zemine dengeli oturtulduğuna emin olunuz.
9. Kaldırma aracı çalışma ve manevra alanını güvenlik şeridi ile çeviriniz ve giriş yasaklayıcı işaret levhası asınız ve bu alana çalışanların veya yabancıların girmesine izin vermeyiniz.
10. Yüke uygun sapan kullanınız. Yırtık, sökülük, korozyona uğramış, kötü görünen sapan kullanmayınız. Sapanların bakımını yapınız.

11. Kaldırma araçları ile çalışırken mutlaka işaretçi ile birlikte çalışınız, yalnız başınıza yük kaldırmayınız.
12. Kaldırma araçlarında yükü dik konumda kaldırmak esastır. Mecbur kalınmadıkça yükü dik olarak kaldırma aracına bağlayıp kaldırınız.
13. Yüğü kaldırma aracına ağırlık merkezinden bağlayınız.
14. Olumsuz hava şartlarında (rüzgârlı, yağışlı vb.) kaldırma araçlarını kullanmayınız.
15. ÇYL (GYL) limiti üzerinde kaldırma aracına yükleme yapmayınız.

4.5. Kule Vinç İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı

1. Kule vinçleri yetkili operatör dışında başkasının kullanması yasaktır.
2. Vinçle kaldırılan ya da indirilen bir yükün altında bulunmayınız.
3. Vinçler üzerindeki limit şalterini kesinlikle iptal etmeyiniz.

4. Ağır yükleri kaldırmadan önce vinç ve sapan halatlarını kontrol ediniz, deforme ve kopukluk varsa halatın değiştirilmesini sağlayınız.
5. Sapancı ve işaretçi eğitimi almadıysanız vince yük bağlamayınız ve operatöre işaretçilik yapmayınız.
6. Vinç operatörü iseniz vinçle çalışmaya başlamadan önce vincin kumandalarını, frenlerini ve kollarını kontrol etmeden çalışmaya başlamayınız.
7. Vinç operatörü iseniz frenlere yavaş basınız ve vinci aniden durdurmayınız.
8. Vinç operatörü iseniz;
 - a. Operatör kabini tam dolu ve kontrolü yapılmış yangın söndürücü cihaz bulundurunuz.
 - b. Çalışmalar sırasında işaretçiden başka kimseden gelen komutları uygulamayınız. Yalnızca işaretçiden gelen komutlara uyunuz. Ancak her kim vermiş olursa olsun DUR komutuna uyunuz.
 - c. İş bitiminde ve mesai saatleri içerisinde vincin çalışmadığı zamanlarda vinç bomunu serbest çalışmaya müsait duruma getiriniz ve yük kancasını kabinden 10 m uzaklıkta tutunuz.
 - d. Vinçle çalışmaya başlanılmadan önce fırtına ve rüzgâr hızını kontrol ediniz. Rüzgâr ölçme sisteminin çalışıp çalışmadığını kontrol ediniz ve eğer rüzgâr hızı vinçler için 40 km/sa. ve üzeri ise vinçle çalışma yapmayınız.
 - e. Vince inip çıkma merdivenini günlük olarak kontrol ediniz.

- f. Telsiziniz şarjları devamlı dolu olmalı ve telsiz çalışır olmalıdır.
 - g. Vincin elektrik ve mekanik arızası durumunda yetkili birimlere haber veriniz ve kesinlikle arızaya kendiniz müdahale etmeyiniz.
 - h. Vincin malzeme sepetiyle kesinlikle insan taşımayınız.
 - i. En küçük sağlık probleminizi dahi iş yeri hekimine bildiriniz.
 - j. Vincin tepe ikaz lambası çalışır durumda olduğunu düzenli aralıklarla kontrol ediniz.
 - k. Çalışmanın güvenli olduğunu bildiğiniz takdirde çalışmaya devam ediniz aksi takdirde güvensiz ve tehlikeli bir çalışma yapmayınız. Çalışmalarda tehlike hissettiğiniz takdirde ilk şantiye şefi/formen / amirine haber vererek çalışmayı durdurunuz.
 - l. Periyodik bakım ve kontrolü yapılmamış vinçle çalışma yapmayınız. Vinci çalıştır yönünde verilen idari talimatlara uymayınız.
9. Sapanların güvenli yük limitine uygun yükleme yapılır. GYL' yi aşacak yüklemeler yapılmaz.
 10. Vinç yük kancasının emniyet mandalının daima çalışır durumda olduğunu kontrol ediniz.
 11. ÇYL (GYL) limiti üzerinde vince yükleme yapmayınız.
 12. Vincin halat ve sapanlarını düzenli kontrol ediniz. Yırtık, telleri veya dokuması dağılmış, görünümü güven vermeyen halatları sapan olarak kullanmayınız.

13. Vinç kullanım konusunda eğitiminiz yoksa vinci kullanmayınız.
14. Sapancı eğitimi almadıysanız sapanlama yapmayınız.

4.6. Döner Kollu Asansörler Veya Gırgır Vinç İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı

1. Katlar arası sabitleme elemanını yapı türüne ve kurulan yere göre sabit ve dayanımı yüksek yapı elemanlarının arasına kaymayı ve devrilmeyi engelleyecek şekilde sabitleyiniz veya sabitlettiriniz.
2. Vincin elektrik motorunun topraklamasının uygun olarak çalıştığından emin olunuz.
3. Kullanılacak çelik halatın sağlam ve özürsüz tellerden yapıldığından emin olunuz.
4. Kancanın kovadan kurtulmaması için, mandal, kilitli mandal veya bağlama gibi uygun tertibat bulunduğundan emin olunuz.

5. Yüksekten düşme riski bulunan yükleme ve boşaltma yerlerinde yüksekten düşmeyi önleyici güvenlik önlemlerini alınız.
6. Yük altındaki tehlikeli alanların etrafını kapatınız. Kaldırılan yükün altında çalışan bulunmaması için gerekli tedbirleri alınız. İşçilerin bulunabileceği korunmasız çalışma yerlerinin üzerinden yük geçirmeyiniz.
7. Vincin hareketi sırasında katlar arasında kovaya takılacak herhangi bir engel bulunmadığını kontrol ediniz, engel varsa kaldırınız veya kaldırtınız.
8. Vinç yük kovası içine konacak her türlü malzemenin yüksekliğinin kova üst düzeyini aşmamasına dikkat ediniz.
9. Periyodik bakımı ve kontrolleri yapılmamış vinci kullanmayınız.

4.7. Forklift İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı

1. Forklifti G sınıfı sürücü belgesi (forklift) veya operatör belgesi olan çalışanlar kullanabilir. Bu belgeleriniz yoksa kesinlikle forklifti kullanmayınız.
2. Araç hareket halindeyken daima çatal uçlarının güvenli durumunda olduğundan emin olunuz.
3. Kaldırılmış yükün altında birilerinin durmasına veya altından geçmesine müsaade etmeyiniz.
4. Yük daima yavaş indirip ve kaldırınız.
5. Forkliftle tehlikeli alanlara girmeyiniz
6. Islak ve yağlı ellerle aracı kullanmayınız.
7. Lastik hava basınçlarını düzenli olarak kontrol ediniz.
8. Görüşün zayıf olduğu durumlarda veya tehlikeli yerlerde çalışmayınız.
9. Karanlık yerlerde çalışırken ön farları yakınız, karanlık kapalı yerlerde tüm aydınlatma ışıklarını yakınız.
10. Üst üste malzeme taşıyacağınız zaman yükün dengeli olduğundan emin olunuz.
11. Kırık paletleri yükün yüklenmesinde ve taşınmasında kullanmayınız.
12. Çatalları yükü dengeli kaldırılacak şekilde konumlandırınız. Emniyet pimlerini güvenli şekilde oturtturulduğundan emin olunuz.
13. Yük taşırken yükü yere yakın tutunuz. Çatalın yerden 15-20 cm yükseklikte olmasını sağlayınız.
14. Eğimli yerlerde hareket ederken yük düzeyini daima yukarıda tutunuz.
15. Aracı çalıştırmadan, hareket etmeden önce aracın önünde ve arkasında bir çalışan veya bir cisim bulunup bulunmadığını kontrol ediniz.

16. Ani fren yapmayınız.
17. Forklift üzerinde, kabininde veya çatallarda yolcu taşımayınız.
18. Halatla yük kaldırmayınız.
19. Forklift kullanılırken hız limitlerine uyunuz.
20. Forklifti park ederken trafik akışını engellemeden park ediniz. Çatal yere indirin ve el freni tam olarak çekin. Kontak anahtarını araç üzerinde bırakmayınız.
21. Forklifti kullanılırken iş elbisenizi, iş ayakkabınızı, baretiniz giyiniz ve aracın emniyet kemerini takınız.
22. Aracın bakım ve onarımı aksatmadan yetkili kişilere yaptırınız.
23. Forkliftin periyodik kontrolleri aksatmadan yaptırınız. Periyodik kontrol geçerlilik tarihi bitmiş olan forklifti kullanmayınız.
24. Yakıt ikmali sırasında sigara içmeyiniz ve açık ateşle yaklaşmayınız.
25. Yüksek yükleri taşırken ön tarafta görüş mesafesi az ise forklifti geri geri kullanınız.
26. Alkollü iseniz, yorgun veya uyku verici ilaç aldıysanız forklifti kullanmayınız.
27. Çalıştırma, kontrol, bakım esnasında işyeri güvenlik kurallarına, güvenlik talimatlarına ve önlemlerine uyunuz.
28. Geriye hareket esnasında sinyal geri lambası ve sireni çalışır olmalıdır. Bütün durumlarda geriye dönmeden önce etrafı kontrol ediniz ve arkanın görüldüğünden emin olunuz.
29. Forklifti olabildiğince yağmurlu havalarda kullanmaktan ve dışarıda bırakmaktan kaçınınız.

30. Forklifti yıkarken elektrik aksamına suyun direkt olarak gelmemesine özen gösteriniz.
31. Forklift, çatallarını yukarı kaldırdığınızda döndürmeyiniz.
32. Çatalları aniden kaldırmayınız veya çatallar yüklü iken asansörü ileri ve geri eğdirmeyiniz.
33. Forklift döndürülmeden önce hızınızı azaltınız.
34. Eğimli bir yokuşta çatalların yere değmemesi için gerekli ayarlamaları yapınız.
35. Forklift devrilecekmiş gibi olduğunda asla araçtan atlamayınız. Direksiyonu sıkıca tutunuz. Operatör koltuğunda kalınız. Yere sağlam basınız.
36. Geri giderken dikiz aynasını kullanmayınız. Yüzünüzü arkaya çeviriniz ve forkliftin arkasındaki alanı doğrudan kontrol ediniz.
37. Yüksek bir yükü geriye doğru giderken, çevrenin ve yükün emniyetini sağlamak için işaretçi bir kişiden yararlanınız.
38. Forkliftte atlayarak inip binmeyiniz. Daima forklifti durdurun, tutacakları ve basamakları kullanınız.
39. Forklifti operatör kabini dışından çalıştırmayınız.
40. Daima vücudunu koruyucu tavanın altında tutunuz. Kolunuzu veya bacağınızı operatör kabinden dışarı çıkartmayınız.
41. Forklifti çalıştırmadan önce çevredeki alanın güvenli olup olmadığını kontrol ediniz.
42. Forklifti çalıştırmadan önce çatalları yaklaşık olarak yerden 20 cm yukarı kaldırınız ve asansörü geri eğiniz.
43. Forklifti çalıştırılmadan el freni indiriniz.

44. Karşı yönden gelen araçların yanından geçerken hızınızı düşürünüz ve diğer araçla arada güvenli bir mesafe bırakınız.
45. Su basmış ya da çukur olan yerlerde seyretmekten kaçınınız.
46. Yumuşak zeminde kullanmaktan kaçınınız.
47. Kaygan zeminde sürmeyiniz.
48. Yükseklik ve genişlik limitleri olan yerlere girip çıkarken: forkliftin geçebileceği yeterli yükseklik ve genişlik olduğundan emin olunuz. Engellere dikkat ediniz.
49. Yük kaldırıldığında hiç kimsenin yükün veya yükü kaldıran bölümün altına girmemesine dikkat ediniz.
50. Çatalları insanları kaldırmakta kullanılmayınız.
51. Yükler istif halinde taşınıyorsa düşmemeleri için bağlayınız.
52. Araç yüklü iken asansör öne doğru eğimli duruma getirmeyiniz. Asansör öne eğimli iken sürmeyiniz.
53. Aşırı yükleme yapmayınız. Yokuşlarda yükleme ve boşaltma yapmayınız.
54. Araçları kullanım amacı dışında kullanmayınız. Herhangi bir araç itilmesi için kullanmayınız.
55. Durma ve park etme: Forklift düz bir zemin üzerinde durdurunuz. El frenini çekiniz. Direksiyon kolu ve hız kolunu boşa alınız. Çatalları zemine indiriniz. Kontakt anahtarını “off” / kapalı konumuna getiriniz. Anahtarı çıkartınız.
56. Forklifti herhangi bir acil çıkış, merdiven, yangın söndürme cihazı ya da diğer güvenlik teçhizatının yanına park etmeyiniz. Arıza durumlarında etrafına

uyarı levhaları koyunuz. Çarpmalara karşı önlem alınız.

57. Forklifti her gün işbaşı yaptığınızda kontrol ediniz. Arıza veya eksiklik varsa ilgili amirinize bildiriniz, arıza veya eksiklik giderilinceye kadar forklifti kullanmayınız.
58. Forkliftin müsaade edilen hızı, bina içinde ve işyeri sahasında 10 km/sa., dışında 20 km/sa. 'tir.
59. Hava sirkülasyonunun zayıf olduğu yerlerde forklifti çalıştırdığınız zaman pencere ve kapıları açarak temiz hava gelmesini sağlayınız.

*Bu kitapçıkta tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

4.8. İskeleler İle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı

1. İskele kurma, kullanma ve sökme işleri mesleki yeterliliğe –MYB belgesine (iskele kurulum elemanı)-sahip çalışanlar tarafından yapılır. İskele kurulum elemanı değilseniz iskele kurulum ve söküm işi yapmayınız.
2. İskele platformlarını hareket etmeyecek şekilde iskele sistemine sabitleyiniz.
3. İskelelerdeki korkuluk sistemlerinde eksik parça görürseniz yetkili amirinize bildiriniz.
4. İskelelerin taşıyabilecekleri azami ağırlıktan fazla iskele platformuna yük koymayınız.
5. İskelelerin üzerine moloz ve artıklar ile geçişi engelleyecek malzemeler bırakmayınız.
6. Vinç veya benzeri makinelerin kullanılması sırasında, yüklenen malzemenin iskeleye takılmaması için gerekli tedbirleri alınız.
7. İskelede çalışırken paraşüt tipi emniyet kemerinizi takınız ve uygun bir ankraj noktasına veya yaşam hattına bağlayınız.
8. İskelede çalışırken yüksekte güvenli çalışma talimatlarına uyunuz.
9. İskele sistemine ait olan iskele elemanlarını kesinlikle sökmeyiniz ve yerini değiştirmeyiniz.
10. İskele üzerinde çalışırken yiyecek yemeyiniz, içecek ve sigara içmeyiniz.

11. İskele üzerinde çalışırken cep telefonu ile konuşmayınız.
12. İskele de katlar arası geçiş için iskele merdivenini kullanınız. İskelenin dışından tırmanmayınız.
13. Seyyar iskeleleri, üzerinde çalışan bulunduğu durumlarda hareket ettirmeyiniz. İskelenin dik ve platformunun düz olmasını sağlayınız. İskele ayaklarında iskelenin kendiliğinden hareket etmesini engelleyecek fren tertibatını kilitleyiniz.
14. Seyyar iskeleleri üzerinde çalışan varken hareket ettirmeyiniz.

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

4.9. Beton Döküm İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı

- 1.** Beton pompasının beton dökülecek yere uygun durumda konumlandırınız.
- 2.** Beton pompasının destek pabuçlarının zemine uygun şekilde sabitleyiniz.
- 3.** Beton pompası bom ve hortumların birleşim yerlerinde hava basıncından dolayı oluşabilecek açmaların önlenmesi için gerekli kontrolleri yapınız.
- 4.** Pompa kollarının açılmasında ve toplanmasında çevredeki bina, elektrik iletim hatları gibi tesislerin oluşturduğu risklerin ortadan kaldırınız.
- 5.** Enerji nakil hatlarının altlarında pompa çalıştırılmaması veya zorunlu olduğu durumlarda enerji nakil hatlarıyla temasının olmaması için gerekli tedbirlerin alınır.
- 6.** Beton pompası bomunun ucundaki bom hortumunun güvenli yöntemlerle idare ediniz.
- 7.** Beton yığılmasının tehlike oluşturacağı döşeme betonu dökümü gibi işlerde betonun uygun şekilde yayılarak dökülmesini sağlayınız.
- 8.** Beton dökülen kısmın hemen altında çalışma yapmayınız.
- 9.** Beton dökülen ağızda hortumun savrulmamasını sağlayacak şekilde çalışınız.
- 10.** Beton pompası operatörünün betonun döküldüğü yeri görmemesi durumunda uygun haberleşme imkânı ile operatörü yönlendiriniz<.

11. Beton dökümü bitinceye kadar kalıpların sürekli kontrol ediniz.
12. Kalıp açılması ve patlamasının önlenmesi için şantiye yetkili mühendisi ile kalıpları kontrol ediniz.

*Bu kitapçıkta tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

4.10. Elektrikle Yapılan Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı

1. Elektrikle ilgili bütün ekipman ve bağlantıların kurulması, sökülmesi, tamirat ve tadilat işleri sadece ilgili mevzuatın öngördüğü yetkili elektrikçiler tarafından yapılır. Elektrik tesisatı elemanları ve elektrikle çalışan iş ekipmanı, araç, gereç, alet ve cihazın bozulması durumunda kesinlikle müdahale etmeyiniz.
2. Yapı alanında elektrik bağlantıları için uygun bağlantı elemanları kullanılır, açık uçlu kablolarla bağlantı yapmayınız.
3. Elektrik panolara su teması riskine (yağmur, kar vb.) karşı korumalı olmalıdır. İçerisine su teması olabilecek elektrik panoları ile çalışmayınız.
4. İşin doğası gereği seyyar iletken kablolarla ek yapılması gerekiyorsa, bu ekleri sadece şantiye yetkili elektrikçisine yaptırınız, kendiniz ek yapmayınız.
5. Yapı alanında kullanılan sabit ve seyyar iletkenler ile teçhizatların dış etkenlerden korunmasını sağlayınız, eskimiş veya yıpranmış olanları kullanmayınız.
6. Şantiyede bulunan elektrik işletme araçlarını, özel olarak ayrılmış olan panolardan besleyiniz.
7. Elektrik besleme kablolarını toprak ya da beton üzerinden yani zeminden geçirmeyiniz; daima çalışma yerine tepeden indiriniz veya toprak altından geçiriniz.

8. Enerji verilmesi ve kesilmesi (LOTO) işlemleri yetkili elektrikçiler tarafından yapılır, yetkiniz yoksa müdahale etmeyiniz.
9. Elektrik panolarının önüne hiçbir eşya, cisim vs. koymayınız ve bulundurmayınız. Malzeme nakli sırasında bu panoların üzerine hiçbir cisim düşürmeyiniz ve çarpmayınız.
10. Merak edip elektrik panolarını ve elektrikli iş ekipmanlarını açıp kurcalamayınız.
11. Dağıtım kablolarını, diğer çalışmalara (iskele, kazı, geçiş, vb.) etki etmeyecek şekilde yerleştiriniz.
12. Yüksekten geçirilmesi esas olmak üzere, zorunlu olarak zemin üzerine serilen kabloların fiziksel hasardan ve ıslak koşullardan etkilenmemesi için gerekli önlemleri ve çalışanların kabloları takılma riskine karşı gerekli önlemleri alınız.
13. Kabloların direkt olarak çivilere asmayınız.
14. Kabloların sivri kenarlarını koruyunuz.
15. Asılı kabloların herhangi bir yük taşımamasını sağlayınız.
16. Tüm kabloların görülebilir olmasını sağlayınız. Gerekğinde sarı, siyah, kırmızı veya beyaz plastik bantlarla sarınız.
17. Kabloların üzerinden iş makinesi geçemeyecek şekilde önlemler alınız.
18. Çalışma alanında bulunan uzatma kabloları, yalıtkan koruma kılıfları içine alınız.
19. Kullanılan şalterler ve prizler su geçirmez özelliğe sahip olmalıdır.

4.11. Elektrikli Ekipman, Elektrikli Ve Motorlu El Aletleriyle Çalışmalarda Güvenli Çalışma Talimatı

1. Asılı olarak kullanılması gereken taşınabilir elektrikli aletlerini, yay veya bir kablo veya bir zincir ucuna asarak uygun ağırlıklarla dengede tutunuz.
2. Elektrik işlerinde kullanılan penseler, kargaburunlar, tornavidalar ve benzeri el aletleri, uygun şekilde yalıtılmış ve yağdanlıkların, süpürgelerin, fırçaların ve diğer temizlik araçlarının sapları, akım geçirmeyen malzemeden yapılmış olmalıdır. Bu tipte olmayan el aletleriyle çalışmayınız.
3. Elektrik el aletlerini iyi bir şekilde muhafaza ediniz ve her an işe hazır şekilde bakımlı bulundurunuz.
4. Elektrik el aletlerini kendi imal edilme amacına uygun ve doğru olarak, kendi kapasitelerine göre, aşırı zorlamadan kullanınız.
5. Elektrikli el aletleri kullanılmadan önce, yetkili kimseler tarafından kontrol edilir, topraklaması arızalı, motoru fazla kıvılcımlı, priz, fiş, anahtar ve bağlantı kablosu bozuk olanlar kullandırılmaz.
6. Elektrik tesisatçıları kesinlikle metal merdiven ve metal baret kullanamaz.
7. Elektrik tesisatının cihazlarının veya çıplak iletkenlerin daima gerilim altında bulunduğu kabul edilir ve gerilim altında elektrik onarımı yapılmaz. LOTO uygulaması yapılır.

8. Parlayıcı ve Patlayıcı ortamlarda ateşleme ile çalışan ve kıvılcım çıkaran el aletleri kullanılmaz.
9. Dönen ve hareketli parçaları bulunan elektrikli el aletleri ile çalışılırken, dökümlü ve bol giysiler veya künne, kolye gibi sallanan ziynet eşyaları takılmaz.
10. Elektrikli el aletlerinin işleri bittikten sonra açma/kapama düğmesinden kapatınız ve kablosunu toplayınız.
11. Periyodik bakım ve kontrolleri düzenli olarak yaptırınız.
12. Elektrikli el aletlerinin CE işareti olmasına dikkat ediniz. Özel çalıştırma şartlarına ve kurallarına göre kullanılan elektrikli el aletlerinin kullanma kılavuzlarını yanlarında bulundurunuz.

*Bu kitapçıktaiki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

4.12. El Aletleri Kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı

1. Şantiyede kullanılacak el aletlerini, yapılacak işe uygun malzemeden yapılmış olur ve yalnız yapım amacına özgü işlerde kullanınız.
2. Standartlarına uygun şekilde ve kaliteli çelikten yapılmış çekiç, balyoz, kalem, keski, zımba ve benzeri aletler kullanınız ve bunların bozulan veya çapaklanan başlarını, taşlama veya eğeleme suretiyle düzeltmeyiniz.
3. El aletlerinin sivri veya keskin uçlarını, kullanılmadıkları zaman uygun şekilde koruyunuz.
4. El aletleri, yerlerde, merdivenlerde, geçitlerde veya çalışanların geçit olarak faydalanabileceği herhangi bir yer üzerinde ortada bulundurmayınız.
5. El aletlerini çalışanlar arasında uzaktan uzağa olacak şekilde elden ele atmayınız.
6. Her işe, o iş için uygun çekiç kullanınız.

4.12.1.Çekiç Kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı

1. Çekiç başını, sap ile çıkmaz şekilde bağlayınız, tam geçmeli ve sıkı oturmuş olmasını sağlayınız.
2. Çekicinin başını tam sıkıştırmak için odun kaması kullanınız. Çelik boru sapları, desteklerle veya gömülmüş vidalarla kalıcı bir şekilde sıkıştırmayınız.
3. Çekiç başı keskin kenarlı bir yüzeye sahip olmalıdır. Bu yüzey parçaların kopmasını ve çarpan yüzeyin saçaklanmasını engeller. Aşınması durumunda törpüleyiniz.

4.12.2. Keski Kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı

1. Sadece keskin uçlu keskiler kullanınız ve doğru açıda yerleştiriniz.
2. Keski başı düz olmalı, dairesel olmamalıdır.
3. **Törpü kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı**
4. Törpüyü sadece tam oturmuş uçla kullanınız.
5. Sapı törpünün içine geçen demiri sap uzunluğuna göre seçiniz.

4.12.3. Kulplu El Testeresi Kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı

1. El yaralanmalarına karşı sadece kabızalı sapı olan testereler kullanınız.
2. Dişi tam gerilmelidir.
3. Eller yönlendirme yardımı olarak kullanılmaz.

4.12.4. Tornavida Kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı

1. Vida ağzının yalama olmaması ve kaymaması için doğru ölçülerde genişlik ve güce sahip tornavidalar kullanınız.
2. Düz uçlu tornavidalar kullanınız. Vida ucu kama gibi keskin, kırılmış veya yamulmuş olmamalıdır.
3. Tornavida kazıma veya delme demiri olarak kullanılamaz.

4.12.5.Vida Anahtarlı Kullanımında Güvenli Çalışma Talimatı

1. Sadece vidaya uygun genişlikte anahtar kullanınız.
2. Kayma riskini azaltmak için mümkün olduğunca bilezik anahtarlar kullanınız.
3. Aşınmış ve sıyrılmış ağzı olan anahtarlar kullanılmaz. Bu durumda kayıp yaralama riski oluşur.
4. Kol gücünü bir boru takarak artırmaya çalışılmamalıdır. Alet bükülebilir, kırılabilir veya vida başı kopabilir

Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini izinsiz kullanmayınız

Çalışma Ortamı Düzeni, Temizliği, Malzeme Taşıma Ve İstifleme İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı

1. Yapı alanında, malzemeleri hangi yükseklikten olursa olsun doğrudan yere atmayınız. Dengeli ve güvenli bir şekilde indirerek uygun bir yere istif edilmesini sağlayınız.
2. Yapı alanının düzenli ve temiz tutulmasını sağlayınız. Sivri uçları veya keskin kenarları bulunan malzeme ve atıkları düzenli periyotlarla çalışma alanlarından uzaklaştırınız.
3. Yapı alanından uzaklaştırılması mümkün olmayan sivri veya keskin kenarları bulunan malzemelerin saplanma riskine karşı gerekli koruyucu malzemeler ile korunmasını/kaplanmasını sağlayınız.
4. Buz, kar, yağmur vb. şartlarda kullanılan malzemeler ve diğer etkenlerle kaygan hale gelen çalışma yerleri ve geçitlerini temizleyerek kaymayı önleyici tedbirler alınız.
5. Yapı alanında malzemelerin, yıkılma ve devrilmelerini önleyiniz, kazaya sebep olmayacak şekilde istif edilmelerini sağlayınız.

4.12.6.Malzeme Taşıma İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı

1. Ağır maddeleri ve malzemeleri tek başınıza taşımayınız (elle kaldırmada ağırlık sınırı 25 kg), yük taşıma

sırasında uygun iş eldiveni kullanınız, yükte çivi, sivri ve keskin uçların olup olmadığını kontrol ediniz.

2. Yük taşınırken zemine dikkat ediniz, görüş alanınızı kapatarak taşıma yapmayınız.
3. Uzun malzemeleri yatay, dengede ve güvenli yükseklikte taşıyınız.

4.12.7.Yük İstiflemelerinde Güvenli Çalışma Talimatı

1. Nakliye araçlarında yükleri sıkıca bağlayınız, savrulmayı, dökülmeyi, yuvarlanmayı ve devrilmeyi önlemek için gerekli güvenlik tedbirlerini alınız ve güvensiz yükseklikte yükleme yapmayınız.
2. Malzemelerin istif yüksekliği, malzemenin muhteviyatı, paketleme tipi ve şekline göre savrulma, dökülme, yuvarlanma ve devrilmeyecek en güvenli yüksekliği işyeri yetkilisi ile belirleyiniz.
3. İstifleme yapılırken döşemenin yük kaldırma kapasitesini ve dayanımı göz önünde bulundurunuz.
4. Malzemeleri; geçit, yol, elektrik tesisatı, acil çıkış kapıları, acil durum çıkış yolları, acil durum mücadele ekipmanları (yangın söndürücüler, hidrantlar) önüne koymayınız.
5. Açık alanda istiflenecek malzemeleri yağmur, kar, rüzgâr vb. gibi etkenlere karşı koruyacak tedbirler alınız.
6. Parlayıcı, patlayıcı, alevlenir, kolay alevlenir veya çok kolay alevlenir maddeleri bunun için ayrılmış özel bir

alandaki istifleyiniz ve etrafı çevrilerek gerekli yasaklayıcı, uyarıcı, emredici ikaz işaretlemeleri bu bölüme görünür şekilde asınız.

7. Malzemeleri takozlar üzerine indiriniz, devrilmesini önleyici tedbirler alınız.
8. Katlarda yük platformları bulunuyorsa, yükleri bu platformların üzerinde uzun süre tutmayınız, yük platformu üzerinde yük bırakmayınız.

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

4.13. Kaynak İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı

- 1.** Kaynak makinelerinde bağlı olan hortumlarda hasar, çatlak, kesik veya bozulma varsa yenisiyle değiştirilene kadar çalışma yapmayınız.
- 2.** Oksijenli kesim işlerinde tüp ile şaloma bağlantısı arasında biri şaloma tarafında diğeri tüp tarafında geri tepme ventili olacak şekilde çalışınız.
- 3.** Gaz tüpü taşınırken vana koruyucu kapağı kapatınız.
- 4.** Gaz tüplerini sabitleyerek devrilmesini engelleyecek şekilde gerekli tedbirleri alarak taşıyınız.
- 5.** Gaz tüplerini birbirlerine çarptırmadan, düşürmeden, yuvarlamadan, elden-ele atmadan ve zemine değen dairesel tabanlarının üzerlerinden yuvarlatılarak dairesel çizdirilecek şekilde taşımayınız.
- 6.** Tüpler forkliftle taşınacaksa, dikey pozisyonda tutarak taşıyınız veya taşıtınız.
- 7.** Tüpler, bu iş için uygun bir taşıyıcının üzerinde değilse, taşınmadan önce regülâtörleri çıkarınız ve kapaklarını takınız.
- 8.** İş bitiminde, tüp boşaldığında veya tüpün taşınması gerektiğinde kapakları takınız.
- 9.** Tüpleri sürekli dik pozisyonda tutunuz. Eğer veya zemine yatırarak kullanmayınız.
- 10.** Kaynak yapılırken gerekli (kaynakçı eldiveni, kaynakçı gözlüğü ve siperliği, yanmaz iş kıyafeti, iş ayakkabısı vb.) kişisel koruyucu donanımlarınızı sürekli kullanınız.

11. Yangına karşı gerekli tedbirleri alınız. Kaynak işlemi yapılan yere yakın yangın söndürücü cihazlar bulundurunuz.
12. Kaynak yapılan bölümün yakınında yanıcı malzeme veya madde bulundurmayınız.
13. Tüpleri uygun alanlarda muhafaza ediniz, muhafaza sırasında kapaklarını takınız ve devrilmeye karşı sabitleyiniz.
14. Parlayıcı, patlayıcı, alevlenir, kolay alevlenir veya çok kolay alevlenir maddelerin yakınında kaynak işlemi yapmayınız.
15. Uygun havalandırma olmaksızın tank gibi kapalı alanlarda (kaplarda) kaynak yapmayınız.
16. Parlayıcı, patlayıcı, alevlenir, kolay alevlenir veya çok kolay alevlenir maddelerin bulunduğu boru veya kaplardan bu malzemeler boşaltılmadan kaynak, kesme (oksijen veya elektrik) veya tavlama işlemi yapmayınız.
17. Kapalı alanda kaynak işlemi yapılırken çalışma ortamında uygun havalandırma (lokal vb.) sistemi olmadan kaynak yapmayınız.

4.13.1. Gaz Altı Kaynak İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı

1. Regülatör, adaptör ve vana arasındaki bağlantıların gaz kaçırmayacak şekilde olduğundan emin olunuz.
2. Hortumları standartlara uygun metal kelepçe ile bağlayınız.
3. Oksijen veya asetilen tüplerini direkt gün ışığından uzak, ısı kaynaklarından uzak, kıvılcım sıçramayan yeterli havalandırmalı bir yerde muhafaza ediniz. Tüplerin düşmeyecek şekilde zincir kullanarak bağlandığından emin olunuz.
4. Asetilen, oksijen ve LPG gibi gaz tüpleri ile kaynak yeri arasında yaklaşık üç metrelik bir mesafe olması tercih edilmelidir. Ancak hortumlar da beş (5) metreden daha uzun olmamalıdır.
5. Asetileni 1.3 kg/cm^2 'lik basınçtan daha fazla basınçta kullanmayınız.
6. Önce hamlaçtaki oksijen vanasını açınız daha sonra asetilen vanasını açarken hamlaçı ateşleyiniz. Ateşlemek için hamlaç çakmağı kullanınız.
7. Yanan hamlacı hiç bir yere asmayınız. Hortumlara asılmayınız.
8. Hamlacı kapatırken, önce asetileni daha sonra oksijeni kapatınız.
9. Molalarda, kaynak işlemi bitiminde veya acil durumda tüpleri daima vanalarından kapatınız.

4.13.2. Elektrik Ark ve Punto Kaynağı İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı

1. Bütün yalıtımları (devreler, kablolar, elektrotlar) kontrol ediniz ve bir aksaklık varsa yenileyiniz.
2. Elektrik kaynak makinasını her zaman uygun şekilde topraklayınız.
3. Radyasyondan, erimiş metalden, sıçrayan kıvılcımlardan korunmak için kaynak yapılan alana (başkalarını etkilenmemesi için) koruyucu perde yerleştiriniz.
4. Kaynak yapılan malzeme ufak ise revize ile tutunuz.
5. Metalden yapılmış kapalı kap, tank veya kanal içinde kaynak yaparken otomatik elektrik şoku önleyici sistemi olan kaynak makinası kullanınız.
6. Sadece ark kaynağına uygun ve elektrotlar için gerekli maksimum akımda çalışacak manüel elektrot tutucular kullanınız.
7. Tüm akım geçişi olan yerleri tamamen izole ediniz.
8. Zarar görmüş ve tamir gerektiren kablolar kullanmayınız.
9. Kablolar arasında bağlantı yapılması gerektiğinde, sadece uygun izoleli konektörleri kullanınız.
10. Gaz veya parlayıcı sıvıların bulunduğu borulama hatları ile elektrik kablo kanalları topraklama amaçlı kullanılmamalıdır.
11. İş devam ederken alandan ayrılmak gerektiğinde, elektrotlar tutucudan çıkartınız ve tutucuları herhangi

bir kimseyle temas etmeyecek şekilde emniyetli bir yerde tutunuz.

12. Sıcak elektrot tutucuları, suya daldırmayınız (kaynakçıya elektrik çarpabilir).
13. Kaynakçı işini bitirdiğinde veya bıraktığında veya ekipman bir yerden başka bir yere taşınacaksa, elektrik bağlantısını sökünüz.
14. Dar ve kapalı hacimlerle nemli alanlarda çalışmalarda sadece doğru akım kullanınız.
15. Kaynak sırasında mutlaka yangın söndürücü ve kaynak battaniyesi bulundurunuz.
16. Kaynak işlemi sırasında 5 m çapında etrafında yanıcı malzeme olmamalıdır.

4.13.3.Oksi-Gaz Kaynak İşlerinde Güvenli Çalışma Talimatı

1. Kaynak yapılan yerde, kullanılmakta olan gaz tüplerinden başka gaz tüpleri bulundurmayınız.
2. Gaz tüpleri, çalışma anında dik durmalı ve devrilmemeleri için gerekli önlemler alınmalı ve tehlike anında kolayca sökülecek şekilde bağlanmalıdır.
3. Şaloma kontrol edilmeli, ağızda herhangi çapak veya kirlilik varsa temizlenmelidir.
4. Hortumlar ve bağlantılar kontrol edilmeli, arızalı ve yıpranmış olanlar kullanılmamalı, renkleri ayrı ayrı olmalı, bağlantılar mutlaka kelepçe ile yapılmalıdır.

5. Önce yanıcı gaz açınız ve şalomada yanıcı gaz tutuşturulduktan sonra yakıcı gazı (oksijen gazı) açınız ve kullanım basıncı hiç bir zaman 5 atmosferi geçmemelidir. Şalomadaki oksijen vanası yavaş yavaş açarak uygun zengin yanmayı sağlayınız.
6. Kaynak bitiminde ise önce oksijeni şalomadan kapatınız sonra yanıcı gazı kapatılınız ve ana vanadan şalomaya gaz gelişini mutlaka kapatılınız.
7. Oksijen tüplerini yağlı elle tutulmayınız, tüplerin valfleri, manometreleri ve diğer teçhizatını yağlanmayınız.

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net
İçeriklerini izinsiz kullanmayınız*

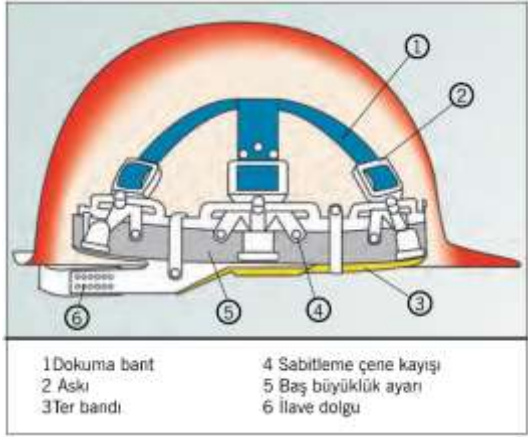
BEŞİNCİ BÖLÜM

5. KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLAR, TEÇHİZATLAR VE SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLEMELERİ

Kişisel koruyucu donanım, risklerin, toplu korunmayı sağlayacak teknik önlemlerle veya iş organizasyonu ve çalışma yöntemleriyle önlenemediği, tam olarak sınırlandırılmadığı durumlarda kullanılır. Kişisel koruyucu donanım, iş kazası ya da meslek hastalığının önlenmesi, çalışanların sağlık ve güvenlik risklerinden korunması, sağlık ve güvenlik koşullarının iyileştirilmesi amacıyla kullanılır. İşveren, toplu korunma tedbirlerine, kişisel korunma tedbirlerine göre öncelik verir.

5.1. Baş Koruyucular

Baretler düşme, sarkma, yuvarlanma veya fırlama tehlikeleri ve başın nesneye çarpması sonucu meydana gelen risklerden korur. Baret bir dış muhafaza ve bir iç düzenden oluşur. Dış muhafaza dışardan gelen kuvvetleri alır ve içerideki düzenden bu kuvveti iletir. Bu şekilde uygulanan kuvvet kafatası üzerinden eşit şekilde yayılır ve baretin baş üzerinde sabit kalmasını sağlar.

Şekil 1. Baretin kısımları

5.1.1. Baretin kullanımı ve bakımı

1. Baretler her zaman başın büyüklüğüne uygun olmalıdır.
2. Ter bandı başta rahat taşınmasını sağlamalıdır.
3. Ağır darbe veya sıkışmaya maruz kalmış baretler tekrar kullanılmamalıdır. Bu durum barette herhangi bir hasar tespit edilmese dahi geçerlidir.
4. Baretin eskiyen parçaları sadece aynı üreticinin orijinal parçalarıyla değiştirilmelidir.
5. Barete takılan ek parçalar sadece üreticinin talimatlarına göre monte edilmelidir.

6. Etiketler sadece üretici firmaların tavsiyeleri doğrultusunda yapıştırılmalıdır.
7. Baretler cilalanmamalıdır.
8. Baretin dış muhafazasını sadece ılık sabunlu suyla temizlenmelidir.
9. Kirlenmiş deri ter bantları yenisiyle değiştirilmelidir.
10. Baretler kirli bir yere, zemine veya gelişi güzel çalışma ortamına bırakılmamalıdır.
11. Başkasının bareti giyilmemelidir.

5.2. Kulak Koruyucuları

Sesin şiddeti desibel (dB) olarak ölçülür. İnsan üzerinde olumsuz etkiler meydana getiren ve istenmeyen sesler gürültü olarak tarif edilir. Gürültü, insan kulağında meydana getirdiği basıncın referans basınca oranının logaritmik ifadesi olan desibel (dB) ile ölçülür. Çalışma ortamında ki gürültü için eylem ve sınır değerleri aşağıda ki gibidir:

a) En düşük maruziyet eylem değerleri: (LEX, 8saat) = **80 dB(A)** veya (Ptepe) = 112 Pa [135 dB(C) re. 20 μ Pa] (20 μ Pa referans alındığında 135 dB (C) olarak hesaplanan değer).

b) En yüksek maruziyet eylem değerleri: (LEX, 8saat) = **85 dB(A)** veya (Ptepe) = 140 Pa [137 dB(C) re. 20 μ Pa].

c) Maruziyet sınır değeri: (LEX, 8saat) = **87 dB(A)**
veya (Ptepe) = 200 Pa [140 dB(C) re. 20 µPa].

İşverenler veya alt işverenler şantiyede ki çalışma ortamında ki gürültü seviyesi **80 dB'i** geçtiğinde çalışanlara kulak koruyucu vermek zorundadır.

Çalışanın gürültüye maruziyeti en düşük maruziyet eylem değerlerini aştığında, kulak koruyucu donanımları çalışanlar kullanımına hazır halde yanlarında bulundurması zorunludur.

Çalışanın gürültüye maruziyeti en yüksek maruziyet eylem değerlerine ulaştığında ya da bu değerleri aştığında, kulak koruyucu donanımların çalışanlar tarafından kullanılması zorunludur.

*Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini
izinsiz kullanmayınız*

5.2.1. Kulak tıkacının takılma yöntemi

Kulak tıkacını takmadan önce ellerinizi yıkayın. Kulak tıkacını iki parmağınızın ve baş parmağınızın arasına alıp tutun.

Parmaklarınız arasında yuvarlama hareketi ile kulak tıkacını inceltene kadar çevirerek pürüzsüz bir silindire haline getirin.

Diğer elini başınızın üstünden geçirerek kulak kepçenizin üst kısmından tutarak yukarı kaldırın. Kulak tıkacını yavaşça ve

Kulak tıkacını tüm kulak deliğini kapatana ve ortamdaki ses kesilene kadar içeriye doğru ittiniriz.

**ÖNEMLİ HATIRLATMA: KULAK TIKACI
KULLANMA İLE İLGİLİ BİLGİLENDİRMELER
3M KATALOĞUNDAN ALINTILANMIŞTIR.**

Kulak tıkacının kulağınızın içine tam oturduğundan emin olunuz. Kolayca çıkmamalı ve sesi içeriye geçirmemelidir.

Eğer kulak tıkacı kulağınıza tam oturmazsa gürültüyü azaltma kabiliyetini yerine getiremez.

5.3. Göz ve Yüz Koruyucuları

Göz ve yüz koruyucu gözlükler mekanik, kimyasal, optik veya termik etkiler karşı korunmak için kullanılmalıdır. Aşağıdaki iş ve işlemlerde kesinlikle göz koruyucu kullanılmalıdır.

- Kaynak, zımpara veya kazıma çalışmalarında,
- Oyma veya keski işlerinde,
- Taş kesme veya yontma işlerinde,
- Püskürtme beton işlerinde,
- Cıvata yerleştirme işlerinde,
- Kaba toz ortamında yapılan işlerde,
- Kumlama çalışmalarında ki aletleri kullanırken,
- Asit, çözeltilerle, dezenfeksiyon veya yakıcı temizlik maddeleri ile yapılan çalışmalarda,

- Sıvı püskürtücülerle yapılan çalışmalarda,
 - Püskürtme ısısı altında yapılan çalışmalarda,
 - Pastan arındırma çalışmalarında.
1. Göz ve yüz koruyucusunun seçimi, aynı anda birçok tehlikenin ortaya çıkabileceği gözetilerek yapılmalıdır.
 2. Göz koruyucu donanımları, optik koruma sınıflarına, direncine ve kullanım alanlarına göre seçilmelidir.
 3. Filtre koruma camları koruma sınıfı damgası taşırlar. Bu damga bir ön sayıdan ve filtrenin koruma basamağı numarasından oluşur.

Tüm göz koruyucuların CE işareti ve TS 5560 EN 166 standardına uygun olması zorundadır

DIN EN 166'ya göre filtrelerin koruma basamakları		
Koruma filtresinin türü	Ön sayı	Koruma bas.
Kaynak koruma filtresi		
- gaz kaynağı	-	4 - 7
- elektrik ark kaynağı	-	9 - 15
Ultraviyole koruma filtresi		
- renk tanıma (zarar görmüş olabilir)	2 -	1,2 - 1,4
- iyi derecede renk tanıma	3 -	1,2 - 5
Kızılötesi koruma filtresi	4 -	1,2 - 10
Güneşten koruma filtresi		
- kızılötesiz- talepler	5 -	1,2 - 4,1
- kızılötesi-talepler	6 -	1,1 - 4,1

Şekil 2. Göz koruyucu filtrelerin koruma basamakları tablosu

Mekanik direnç işaretlerinin eşleştirilmesi	
Kısa işaretler	Mekanik direnç beklentileri
Yok	Asgari direnç
S	Yükseltilmiş direnç
F	Az kuvvetle çarpma
B	Orta kuvvetle çarpma
A	Yüksek kuvvetle çarpma

Şekil 3. Göz koruyucularda mekanik direnç işaretlerinin eşleştirilmesi

5.4. Solunum Koruyucular

Yerine başka maddeler kullanılamıyorsa ve inşaatta alınana tedbirleri, teknik veya idari tedbirler sağlığa zararlı gazların, buharların veya tozların (aerosol) ortaya çıkmasının engelleyemiyorsa, solunum koruyucuların kullanılması zorunludur.

Filtreli donanımlar; gaz, partikül ve kombinasyon filtreler olarak sınıflandırılır. Filtreli donanımların kullanılabilmesi için havada en az % 17 oranında oksijen bulunmalıdır. Zemin altı ve kapalı alan çalışmalarında ise en az % 19 oranında oksijen olmalıdır.

Katı ve sıvı aerosollerin (Örn. Tozların, dumanların, sislerin) açığa çıkması durumunda kaliteli malzemeden üretilmiş partikül filtreleri kullanılmalıdır. Partikül filtreleri, P1, P2 ve P3 olmak üzere üç sınıfa ayrılır.

Gaz filtreleri, gaz ve partikülsüz buhar içeren ortamlarda kullanılır. Tanımlama rengi, zararlı maddelere göre farklılık gösterir. Küçük, orta ve büyük çaplı etki gösteren maddeler olarak üç sınıfa ayrılırlar.

Ani gaz, buhar, sis ve partikül (aerosol) ortaya çıkması halinde kombinasyon filtreleri kullanılmalıdır. Nefes alma tertibatı olarak tam maske, yarım maske ve filtre eden yarım maskeler kullanılır. Küçük tertibatlı, başı kapatan başlıklar ve baretler de solunum için kullanılabilir. Kapalı başlıklar ve baretlere karşın maskeler sakallı çalışanlar için uygun değildir.

- İmalatçı tarafından hazırlanan kullanma talimatları okunmalıdır.
- Filtre, zararlı maddenin türüne ve yoğunluğuna göre seçilmelidir. Kullanım sınırlamalarına dikkat edilmelidir.
- Filtrelerin kullanma sürelerine dikkat edilmelidir. Açılmış filtreler saklanmaya uygun değildir.

5.5. El ve Kol Koruyucuları

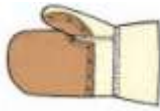
Teknik ve idari tedbirler; el ve cilt yaralanmalarını veya cildin tehlikeli maddelerle, karışımlarla temasını önleyemiyorsa, işveren çalışanın yaptığı işe uygun eldiven

vererek, çalışanın yaptığı işte kullanmasını sağlamak zorundadır.

Koruyucu eldivenler kullanıldıkları yerlere ve yapılan işin türüne göre farklılık gösterirler:

- Termik yk,
- Mekanik yük,
- Kimyasal yk,
- Biyolojik etkenler (rn. virüsler, bakteriler, mikroorganizmalar)
- Ultraviyole işınları
- Elektorstatik yüklenme,
- Elektrik voltajı
- Titreşim

Eldivenler ayrıca şekline ve gerekli kavrama ihtiyaına göre de sınıflandırılır:

Kaba işler için
yumruk eldiven

Tüm parmakların
hareketliliğinin
gerektilen 5 parmaklı
eldiven

şekil 4. Koruyucu eldiven eşitleri

**EN 388
MEKANİK
RİSKLER**

PERFORMANS SEVİYELERİ*

**EN 374
SPESİFİK KİMYASALLARA
KARŞI KORUMA**

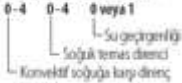
Simgeler Kimyasallar

A Metil alkol	G Deterjanlar
B Aseton	H Tetrahidrofur
C Asetonitril	I Etil asetat
D Diklorometan	J n-Hektan
E Karbon disülfür	K Sodyum hidroksit, %40
F Toluol	L Sülfürik asit, %98

**EN 511
SOĞUGA KARŞI KORUMA**

PERFORMANS SEVİYELERİ*

**EN 374
GENEL KİMYASALLARA
KARŞI KORUMA**

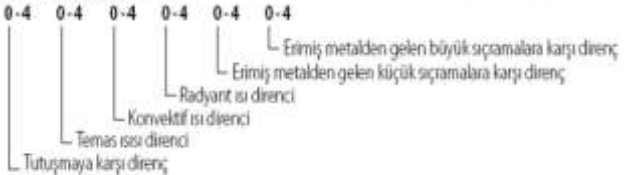

**EN 374
MİKRO ORGANİZMALARA
KARŞI KORUMA**

**EN 407
ISI VE ALEVE
KARŞI KORUMA**

PERFORMANS SEVİYELERİ*

Şekil 5. Eldivenlerin sınıflama işaretleri

5.6. Ayak ve Bacak Koruyucular

İşyeri çalışma ortamında bulunan kesici, delici, yırtıcı etmenlerin ve ağır yüklerin düşmesi sonucu ayağa verebileceği zararı önlemek için çalışanın yaptığı işe uygun

iş ayakkabısı giymesi gereklidir. Tüm iş ayakkabıları CE işaretine sahip ve aşağıdaki standartlara uygun olmak zorundadır.

EN ISO 20345:2004	
200 J çarpmalara karşı çelik burunluklu ayakkabı	
SB	FO
S1	A+FO+E
S1 P	A+FO+E+P
S2	A+FO+E+WRU
S3	A+FO+E+WRU+P
S4	A+FO+E+Sızdırmazlık
S5	A+FO+E+P+Sızdırmazlık

Şekil 6. İş ayakkabılarının etiketlerinde bulunan harf ve rakamların anlamları

5.7. Sağlık ve Güvenlik İşaretlemeleri

Özel bir nesne, faaliyet veya durumu işaret eden levha, renk, sesli veya ışıklı sinyal, sözlü iletişim ya da el-kol işareti yoluyla iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilgi ya da talimat veren veya tehlikelere karşı uyarı veren işaretlere sağlık ve güvenlik işaretlemeleri denir.

Renk	Anlamı veya Amacı	Talimat ve Bilgi
Kırmızı	Yasak işareti	Tehlikeli hareket veya davranış
	Tehlike alarmı	Dur, kapat, düzeneği acil durdur, tahliye et
	Yangınla mücadele ekipmanı	Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve tanımlanması
Sarı	Uyarı işareti	Dikkatli ol, önlem al, kontrol et
Mavi (1)	Zorunluluk işareti	Özel bir davranış ya da eylem Kişisel koruyucu donanım kullan
Yeşil	Acil çıkış, ilk yardım işareti	Kapılar, çıkış yerleri ve yolları, ekipman, tesisler
	Tehlike yok	Normale dön
(1) Mavi:	Sadece dairevi bir şekil içinde kullanıldığında emniyet rengi olarak kabul edilir.	
(2) Parlak turuncu:	Emniyet işaretleri dışında sarı yerine kullanılabilir. Özellikle zayıf doğal görüş şartlarında floresan özellikli bu renk çok dikkat çekicidir.	

Şekil 7. Sağlık ve güvenlik işaretlerinde bulunan renk kodları

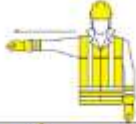
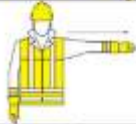
Bu kitapçıkta tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini izinsiz kullanmayınız

Anlamı	Tarifi	Şekil
KALDIR	Sağ kol avuç içi öne bakacak şekilde yukarı kalkırken yavaşça daire çizer	
İNDİR	Sağ kol avuç içi içeri bakacak şekilde yere doğru indirilmişken yavaşça daire çizer	
DÜŞEY MESAFE	Mesafe her iki elin arasındaki boşlıkla ifade edilir	

Şekil 8. İşaretçi yönlendirici el işaretleri

Anlamı	Tarifi	Şekil
İLERİ	Her iki kol avuç içleri yukarı bakacak şekilde bel hizasında bükülürken kollar dirsekten kırılarak yukarı hareket eder	
GERİ	Her iki kol avuç içleri aşağı bakacak şekilde göğüs önünde bükülürken kollar dirsekten kırılarak yavaşça gövdeden uzaklaşır	

Bu kitapçıktaki tüm bilgiler İnşaat Mühendisi A sınıfı İş Güvenliği Uzmanı Burak TUNA tarafından hazırlanmıştır .www.buraktuna.net İçeriklerini izinsiz kullanmayınız

SAG İşaretçinin sağ*	Sağ kol avuç içi yere bakacak şekilde yere paralel sağa uzatılmışken sağa doğru yavaşça küçük hareketler	
SOL İşaretçinin solu*	Sol kol avuç içi yere bakacak şekilde yere paralel sola uzatılmışken sola doğru yavaşça küçük hareketler	
YATAY MESAFE	Eller arasındaki boşluk mesafeyi ifade eder	
Anlamı	Tarifi	Şekil
KES Acil dur.	Avuç içleri öne bakacak şekilde her iki kol yukarı kalkık	
HIZLI	Bütün hareketler daha hızlı	
YAVAŞ	Bütün hareketler daha yavaş	

Şekil 8. İşaretçi yönlendirici el işaretleri

KAYNAKLAR

- 1- Yapı Taşları Kataloğu, İSGGM Yayınları Ekim 2006
- 2- 3M Türkiye KKD Tanıtım Kataloğu

Acil bir durum yaşandığında, bu rehber kitapçıkla ilgili hatalı bir bölüm olduğunu düşünüyorsanız veya katkı sağlamak için görüş, düşünce ve önerileriniz paylaşmak için lütfen İSG biriminizle iletişime geçiniz.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adı Soyadı:

Telefon:

E-Posta:

TAAHHÜTNAME

İşyerimizde uyulması zorunlu iş sağlığı ve güvenliği kurallarını açıklayan iş bu “İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GÜVENLİ ÇALIŞMA REHBER KİTAPÇIĞI” nın tüm sayfalarını kontrol ederek eksiksiz teslim aldım.

Bu rehberi dikkatle okuyup içindeki tavsiye ve kurallara mutlaka uyacağımı, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili işime uygun kişisel koruyucu donanımları mutlaka kullanacağımı, düşüneceğimi ve birlikte çalıştığım arkadaşlarımda da güvenliğini gözeticeğimi, çalışma ortamında bulunan yasaklayıcı, uyarıcı ve emredici işaretlemelere uyacağımı, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gerekli önlemleri almadan işe başlamayacağımı, işyeri çalışma ortamında bulunan makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştığımda ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüğümde, işverene, iş güvenliği uzmanına veya çalışan temsilcisine derhal haber vereceğimi taahhüt ederim.

Adı Soyadı:

TC Kimlik No:

Görevi:

Burak Tuna

İnşaat Mühendisi

A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı

Çevre Görevlisi

Yangın Eğitmeni

ATEX/Seveso Uzmanı

ISO 9001:2015 Baş Tetkikçisi

OHSAS 18001 Baş Tetkikçisi

Telefon: (0534) 298 73 72

E-posta: burak@buraktuna.net

www.buraktuna.net

1976 İstanbul doğumlu, evli bir çocuk sahibidir. Lise eğitimini Kabataş Erkek Lisesinde tamamlamıştır. 1997 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği bölümünden mezun olmuştur. 1994-2002 yılları arasında Arçelik Yetkili Servisi sahibi olarak çalışmıştır. 2002-2006 yılları arasında çeşitli şantiyelerde şantiye şefliği yaparak mühendislik alanındaki tecrübelerini artırmıştır. 2006-2010 yılları arasında Kimya sektörünün ilaç dalında Abdi İbrahim İlaçlarında çalışmıştır. 2010 yılından itibaren İGU danışmanlık ve eğitim faaliyetlerine başlamıştır. 2013 yılında A Sınıfı İGU olmuştur. Çeşitli sektörlerde iş güvenliği uzmanı veya danışman olarak görev yapmaktadır. Özellikle; inşaat, kimya, maden ve metal sektöründe İSG açısından birçok bilimsel çalışmalarda bulunmuştur. Uluslararası birçok kuruluşa yangın ve acil durum, acil durum tatbikat uygulama eğitimleri vermiştir. İnşaat sektöründe iskele ve yüksekte çalışmalarda sağlık-güvenlik şartlarının iyileştirilmesi, eğitimlerinin verilmesi alanında da çalışmaları yapmaktadır. İskele kontrol onay raporu, İskele Kurulum, Kullanma ve Sökme Planı hazırlanması ve çalışanlara 'İskelede Yapılan Çalışmalarda İSG' eğitim hizmetlerini vermektedir. ATEX direktifleri ile ilgili birçok eğitime katılmıştır. Birçok endüstriyel kuruluşa PKD hazırlamıştır. PKD konusunda uzmanlık ve eğitim hizmetlerini yerine getirmektedir. Özel şirketlerde ve bazı üniversitelerde PKD Hazırlama Eğitimleri vermektedir. Sevesogrup'u (sevesogrup.com) kurmuştur. BEKRA (Seveso) alanında uzmanlaşarak Güvenlik Yönetim Sistemi, Güvenlik Raporu, Büyük Kaza Önleme Politikası, Kantitatif Risk Analizi, Dâhili ve Harici Acil Durum Planlarını hazırlamıştır. 2014 yılında Çevre Görevlisi ve 2016 yılında da TMGD olmuştur. Aynı zamanda ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi ve OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Baş Tetkikçisidir. Çeşitli sektörlerdeki Kuruluşlara İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikler kapsamında yasal uygunluk denetimleri ve üçüncü taraf gözetim raporu hazırlamıştır. İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi İSG Kurul üyesidir.

Bizlere nasıl katılabilirsiniz kısaca özetleyecek olursak.

1- Sosyal takipçi: Bunun için Facebook (<https://www.facebook.com/groups/isgder/>) ve Twitter (www.twitter.com/isgder1) adreslerimizi kullanabilirsiniz. (bu işlem ücretsizdir)

2-Mail grubu :Gruba üye olmak için isgder+subscribe@googlegroups.com adresine konu ve içeriği boş bir e-posta gönderilmesi yeterlidir. (bu işlem ücretsizdir)

3- Dernek Asıl Üyeliği : Bu işlem yasalar gereği bazı prosedürler içerir.

Sizlere kolaylık olması için kullandığımız dernek uygulaması olan www.raklet.com/isgder adresini ziyaret ederek güncel bilgilerinizi düzenleyebilirsiniz. buradan gerekli formu doldurur, ödemeleri yapabilirsiniz.

Bununun dışında temin edebileceğiniz üyelik formumuzu doldurup imzalayıp üyelik aidatı banka dekontu ve kimliğinizin fotokopisi ile beraber tarayıcıdan taratarak isgder@gmail.com mail adresine göndermeniz gerekmektedir.

www.isgder.com

isgder@gmail.com

ISGDER DERNEK İÇİ GÖREVLENDİRME

Mahmut CİHAN

Yönetim Kurulu Başkanı

0 555 706 78 81

Osman SAYAR

Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Federasyon / Temsilcilikler Sorumlusu

0 507 406 8130

Murat ALPAY

Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Reklam, Basın Yayın, İletişim Sorumlusu

0 542 426 17 86

Hüseyin ÇİÇEK

Dernek Genel Sekreteri ve İdari İşler Sorumlusu

0 530 788 6435

Eral YÜKSEL

Dernek Üyelik Sorumlusu / Sayman

0 535 014 5161

Mehmet Ali ECE

Yurt Dışı İlişkiler Sorumlusu

0 544 420 0070

Tugba CURA

Eğitim ve Organizasyonlar Sorumlusu

0555 851 05 01

BU ALANA REKLAM GELECEKTİR